

Új KELET

FÜGGETLEN HETILAP – ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ: DR. MARTON ERNŐ ל"ר

24 oldal • 12.00 sekel, • Eiláton 10.50 sekel • 20 630. szám • 2015. november 5. csütörtök • 5776. chesván 23.

A tartalomból

Antiszemita az emberiség ellen
4. oldal

Pénz a rendje mindennek
6. oldal

Netanjáhu rossz szellemeket
támasztott fel. 8. oldal

Félni vagy nem félni?
10. oldal

Tolvajok az éjszakában
11. oldal

**Hirdetés és előfizetés
ügyekben hívja
GEORG EDRI
a 050/534-5041-es számon.**

Álom a békéről Jichák Rabinra emlékeztünk

**Szombat este mintegy százszáz-
ren vettek részt Tel-Avivban Ji-
chák Rabin izraeli miniszterel-
nök megölésének huszadik év-
fordulójára rendezett nagygyű-
lésen, amelyen felszólalt Reuven
Rivlin államelnök és Bill Clin-
ton, egykori amerikai elnök.
Benjamin Netanjahu kormány-
fő viszont távol maradt a ren-
dezvénytől.**

A megemlékezést a Rabin nevét vi-
selő téren tartották. Bill Clinton volt
amerikai elnök golyóálló üveg mögül
mondta el a beszédét, amelyben fel-
szólította az izraeli népet, hogy le-
gyen hű a meggyilkolt kormányfő örökségéhez. Clinton – aki Rabin ba-
rátja volt – nyolcéves elnöksége talán
legrosszabb napjának nevezte 1995.
november 4-ét. „Mindig emberi lé-
nyeknek tekintett másokat, még az
ellenfeleit is – hangsúlyozta Clinton.

– Önöknek most el kell dönteniük,
mit kezdenek a politikai örökségével,
mert az utolsó fejezetet a népnek kell
megírnia, amelyért az életét adta.”
Barack Obama videoüzenetet küld-
ött. „Egy ember életét elveheti egy
golyó, de a szelleme és az álma a bé-
kéről soha nem hal meg” – mondta
az amerikai elnök, aki hangsúlyozta,
hogy a palesztin–izraeli viszályt ren-
dező béke „szükséges, igazságos és
lehetséges”.

Reuven Rivlin izraeli államfő a
szélsőségesek erősödésére figyelmez-

tetett, és burkoltan bírálva az ország
jelenlegi vezetését hangsúlyozta: re-
mény és jövőkép nélkül az emberek
élete sivár lesz. „Nem leszünk áldo-
zattá a félelem és az erőszak oltárán”
– mondta Rivlin.

A legmerészebb politikai beszédet
Jonatán Benárci, Rabin unokája
mondta, aki felszólította az izraeli
vezetést, hogy feltételek nélkül és
azonnal ismerje el a nemzetközi fó-
rumokon a palesztin államot, és
ezzel ragadja magához a politikai
kezdeményezést. *MTI*

Közös amerikai-orosz hadgyakorlat Szíria légterében?

Washington és Moszkva a múlt héten
írt alá egy memorandumot az esetle-
ges incidensek elkerülésére a szíriai
légterben. Az ebben kidolgozott eljá-
rásrend lehetővé teszi az amerikai
stratégiai légi hadműveletek katar
központja és a Latakia tartománybeli
Hmeimim támaszponton állomásozó
orosz légi irányítás közti információ-
cserét. A héten ezt is lepróbták és
kedden három percig egymás mellett
repült egy orosz és egy amerikai va-
dászrepülő Szíria légterében. A gé-
pek 5 kilométeres távolságra közeli-
tették meg egymást. Abban egyetért
az orosz és amerikai hadvezetés,
hogy a gépek pilótái a véletlen össze-
tűzése elkerülését gyakorolták. Az
viszont már nem egyértelmű, hogy a
három perces közös repülés hadgya-
korlat volt, vagy sem.

„Ez csak egy próbarepülés volt,
egy-egy amerikai és orosz gép vett
részét benne, és a múlt hónapban el-

fogadott biztonsági eljárást tesztel-
ték” – közölte kedden a Pentagon.
Jeff Davis szóvivő azt mondta, hogy
gyakorolni kellett, mit a teendő, ha
Szíriában közel kerül egymáshoz egy
amerikai és egy orosz gép.

Az oroszok szerint ez viszont már
hadgyakorlat. Andrej Kartapolov ve-
zérezredes, az orosz vezérkar műve-
leti főosztályának parancsnoka azt
mondta, hogy az amerikai és az orosz
légierő kedden közös hadgyakorlatot
tartott, amelynek során kidolgozták
az egymás harci repülőgépeinek ve-
szélyes megközelítése esetén köve-
tendő eljárásrendet a szíriai légter-
ben. Az Egyesült Államok korábban
többször nehezményezte, hogy az
orosz gépek túl közel repülnek az
övéihez, és Törökország légterét két-
szer is megsértették az orosz vadász-
bombázók.

Az Egyesült Államok és szövetsé-
gesei több mint egy éve folytatnak

légi hadjáratot Szíriában és Irakban
az Iszlám Állam dzsihadista szervezet
ellen. Oroszország szeptember 30-án
indított légi hadjáratot Szíriában,
szintén azt állítva, hogy az Iszlám
Állam és más terrorcsoportok ellen
lép fel. Az oroszok októberben 1631
bevetést végeztek, ennek során 2084
célpontot támadtak.

Az elmúlt egy hónap alatt főleg
észak Szíriában és az ország középső
részén, valamint Damaszkusz térsé-
gében hajtott végre légítámadásokat
az orosz hadsereg, s csak néhány
esetben fordult elő, hogy Szíria déli
részén, az izraeli határ közelében
bombáztak volna. Izrael és Orosz-
ország szintén egyeztet a szír légterben
történő eseményekről. *MTI*

05/11/2015

אוקט 5776

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

EZ TÖRTÉNT A HÉTEN

Minisztériumok közötti egyeztetéssel megkezdődött az Eilatra tervezett kaszinóváros projekt. A múlt heti megbeszélésen, amelyet Jair Levin turizmusért felelős miniszter, Benjamin Netanjáhu miniszterelnök kérésére kezdeményezett, a gazdasági, jogi, egészségügyi, belbiztonsági, pénzügyi, építésügyi tárca képviselői vettek részt. Az elsődlegesen ismertetett tervek szerint Eilatban egy Las Vegas-hoz hasonló kaszinóváros komplexum épülne fel, szerencsejáték helyszínekkel, különböző rendezvénytermekkel, attrakciókkal, új szállodákkal. Államilag szabályozott pénzköltési maximumot vezetnének be az izraeliek számára, a belépésre 21 éves kor alatt nem lenne lehetőség és speciális rendőrség felügyelné a helyszíneket, hogy elkerüljék a maffiák megjelenését. Következő egyeztetés két hónap múlva, akkor már a különböző tárcák konkrét tervekkel érkeznek majd.

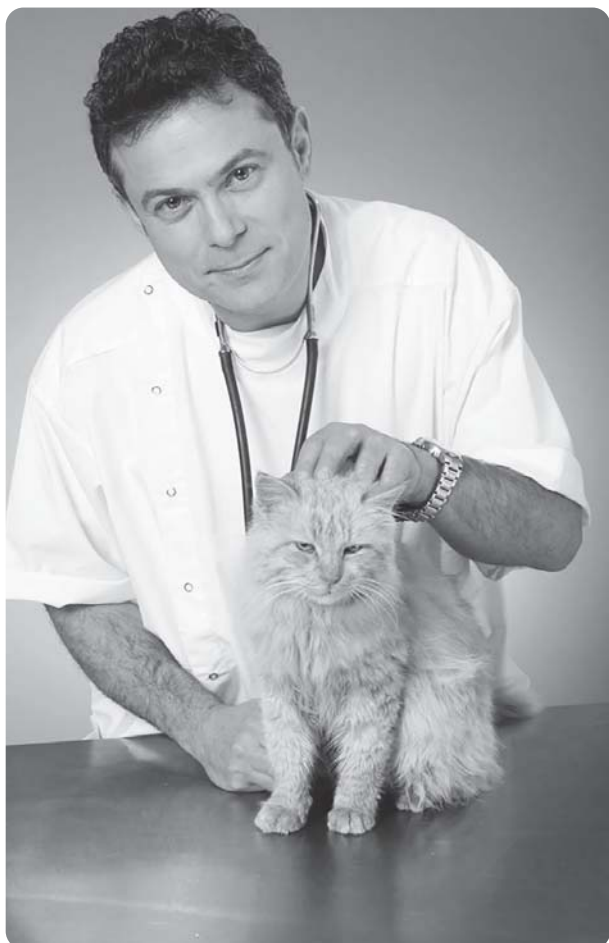

Megemlékezés

Hannah Szenes 23 éves korában, életét áldozta azért, hogy megpróbálja a lehetetlent, megmenteni népének maradékát. 71 éve, november 7-én végezték ki a nyilas-fasiszta gyilkosok. Ez alkalomból Budapesten a Dohány templomban és a Holokauszt Múzeumban a Mensch alapítvány méltó megemlékezést rendez népünk hősnőjének. Emléke legyen áldott.

GK

Ismételten a nyugati országok elleni támadásokra szólította fel a muszlimokat az al-Kaida nemzetközi terrorszervezet vezetője a Twitteren közzétett videofelvételen, amelyen üdvözölte a palesztinok által Izraelben elkövetett késeléses merényleteket is. Ajman az-Zavahiri szeptemberben már közzétett hasonló felhívást az interneten. Akkor úgy fogalmazott, hogy akinek lehetősége van ártani a nyugati országoknak, az „ne habozzon”. „Arra kell most összpontosítanunk, hogy a háborút a keresztes hadjáratot folytató Nyugat és különösképpen Amerika otthonainak és városainak szívében folytassuk” – mondta.

Állatkínzásnak és a zsidó vallási joggal ellentétesnek tartja a kóbor macskák ivartalanítását Uri Ariel izraeli mezőgazdasági miniszter, aki ehelyett úgy küzdene az állatok elszaporodása ellen, hogy más országokban száműzné azokat – adta hírül a Jedioth internetes honlapja a ynet. Izraelben az elmúlt években az utcákon szemétből élő kóbor macskák elszaporodása miatt mintegy százezer macskát fogtak be és ivartalanítottak. Ezt a mezőgazdasági minisztérium egyik legsikerebb kezdeményezésének tekintik a környezetvédők, mert az enyhe téli időjárás miatt különben elárasztanák a városokat a kukából táplálkozó négylábúak. Az állatvédők hétfőn tiltakozó aláírásgyűjtésbe kezdtek a program folytatása érdekében, már több mint kilencezren csatlakoztak felhívásukhoz. Egy neves tel-avivi állatorvos, Rafi Kishon – Efrájim Kishon magyar származású humorista fia – a közszolgálati rádióban és Facebook-üzenetben szállt szembe a macskák külföldre telepítésének tervével. Kishon hangsúlyozta, hogy az izraeli macskák ökológiai védelmet nyújtanak különböző kártékony állatok, például a patkányok és a kígyók ellen, valamint ivartalanításuk nem tekinthető állatkínzásnak a modern fájdalomcsillapító eljárások mellett. Hétfőn számos izraeli politikus tette közzé macskája fényképét a különböző internetes közösségi fórumokon, ezzel is síkra szállva a macskák Izraelben tartása mellett és Uri Ariel javaslatával szemben.

EZ TÖRTÉNT A HÉTEN

Késes palesztin terror Rison Lecionban és Natanján

Hétfő délután egy hebroni illetőségű 19 éves arab Rison Lecionban felszállt a 83-as autóbuszra, és megkéselt egy 40 éves utast. A sebesült állapotra súlyos.

A merénylő az autóbusról elmenekülve a város központi autóbusz állomás közelében egy 80 körüli asszonyt késelt meg, akinek az állapota közepesen súlyos. Ezt követően egy 25 év körüli fiatalembert támadott meg a város főutcáján. Ő könnyebben sérült meg. A terroristát végül egy üzletben fogták el. A kiérkező rendőrség megakadályozta a lincselést.

Hebronból körülbelül egy órási autót vezet Rison Lecionba, amely Tel Avivtól alig 20 kilométerre fekszik.

Natanján, a Binjámin úton 71 éves férfit szúrt hátán „Allahu akbar” kiáltással egy Tul Karmból érkezett arab. A férfi állapota súlyos, de a Laniado kórházban stabilizálták állapotát. A tettest elfogták.

Halmos László

Fegyverszállító Hezbollah-konvojt támadott Szíriában a Légierő

Szíriai ellenzéki források szerint szombaton szíriai területen egy Libanon felé tartó Hezbollah-konvojt támadott a Légierő.

A támadásban a beszámoló szerint tizenegy-néhány bombázó vett részt. A meg-támadott és megsemmisített konvoj járművei fegyvert és hadianyagot szállítottak. Az akció hírét sem az Asszad-kormányzat, sem Izrael nem kommentálta. Ha a légicsapás híre valós, úgy ez volt az első ilyen akció, amelyet Izrael az oroszok szíriai katonai aktivitása óta hajtott végre.

Netanjáhu korábban egy váratlan moszkvai látogatáson bejelentette, hogy se a szíriai, se az orosz hadsereggel nem kíván konfrontálódni, viszont továbbra is katonai eszközökkel akadályozza meg, hogy Szíria területén át iráni fegyverek jussanak át Libanonba, a Hezbollah terrrorszervezethez.

A Légierő eddig számos alkalommal támadott szíriai területen Libanonba tartó, rakétákat és egyéb katonai felszerelést szállító járműveket.

H.L.

Kutyaharapást a szőrével? Német katonák kaptak kiképzést Izraelben városi gerillaharcra

Németország hadserege, a Bundeswehr mintegy száz katonája vett részt a Cáhállal, az izraeli hadsereggel közös hadgyakorlaton. A három hétig tartó, a napokban véget ért gyakorlatot a negevi Ceélim kiképző központban tartották.

A délvidéki kiképzőközpontot úgy alakították ki, hogy abban sűrűn beépített terepen való harcászatot lehessen gyakorolni. Ennek érdekében a palesztin menekülttáborokhoz hasonló „kaszbákat” építettek fel.

A speciális kiképző központot tíz évvel ezelőtt, a második intifáda után hozták létre keresett, rejtőzködő terroristák elfogására, illetve a tervezett akcióik megghiúsítására. A német katonák ilyen irányú kiképzése nyilván összefüggésben áll a ténnyel, hogy ez év eleje óta több, mint félmillió, zömükben arab országból érkezett migráns érkezett Németországba, ami egyre súlyosabb biztonsági kockázatot jelent.

HL

A Beit Hatfutsot Múzeum (*The Douglas E. Goldman Jewish Genealogy Center at Beit Hatfutsot*) közzé tett egy fotót a Facebookon, amely 1945. június 1-jén készült Eschwege-ben, Németországban, a fiatal lányok pedig egy amerikai zsidó katonával láthatók. A Cfáti múzeum azt kéri, segítsenek megtalálni a túlélőket vagy leszármazottaikat. Aki bármilyen információval rendelkezik a képen látható lányokról vagy leszármazottaikról az vegye fel a kapcsolatot a múzeummal a 04-6925881-es telefonszámon, vagy hívja Haim Gozlit a 03-7457858 számon.

dr. Kende György Az antiszemiták az egész emberiség ellenségei

A modern, ultraliberális, multikulturális, demokratikus stb., stb., Angliában semmi sem fontosabb és természetesebb, mint hogy az iszlamofóbia erkölcstelen, nem fair, nem méltó egy angolhoz, a rasszizmus megnyilvánulása, olyasmi, amitől irtózni kell, s hogy mindez kellő nyomatékot kapjon, ráadásul törvényileg is büntethető. Mindebből logikusan következik, hogy más államokhoz hasonlóan Angliában tiltott a homofóbia, valamint a mindenféle rasszizmus, beleértve a rejtett és nyílt antiszemizmust. Mivel az Izrael-ellenesség szintén rasszizmus, nem méltó egy angolhoz, nem fair, amitől irtózni kell, azon felül az angol humanitás az emberszeretetet hirdeti, azt hogy minden, ami ártatlanok életét veszélyezteti, például a terrorizmus (amit az iszlamisták gyakran és szeretettel gyakorolnak) szintén nem fair, erkölcstelen, nem méltó egy angolhoz. Sajnos, ami kívánatos és ideális lenne, az nem mindig valóság is, mert Angliában a terrorizmus támogatását valamint az antiszemizmust nem kezelik egyenlő mércével, vagyis a libikóka nincs helyesen beállítva.

David Miller, Kevin McDonald és Hilary Aked úgy vélik, hogy egy misztikus zsidó titkos szövetség felelős a földgolyóbis összes bajaiért. Igaz, hogy ebben a rémálomban már sokan mások is szenvedtek, és ezt a frázist már két évezrede papolják, és meg nem unják, lásd a 20. század elején keletkezett Cion Bölcsseinek Jegyzőkönyvét. A legnyilvánvalóbb példa Adolf Hitler, tehát az említettek nem tarthatnak igényt eredetiségre és rászólgálnak erre a nem különösen megtisztelő összehasonlításra egy tömeggyilkos mániákussal. Megjegyzendő, hogy az említettek személy szerint nem szenvednek a zsidó ármány miatt, de állítólagos túlradó emberszeretetük következtében világmegváltó képében szeretnék látni önmagukat. Humanistáknak vagy demokratáknak nem nevezhetők, mert egy humanista, egy szocialista vagy demokrata nem lehet antiszemita, ám mégis antiszemiták. Az említetteknek további fixa ideája az, hogy a muszlim társadalom a legideálisabb, legbékésebb (lásd Szíria) és legkövetendőbb életforma, melynek elfogadását egy világót átölelő titkos zsidó összeesküvés akadályozza. Nagy baj az agybaj.

David Miller (ámbár egy kicsit zsidós név, de reméljük, hogy mégsem) a Bath egyetem szociológia karának professzora, aki igen sokat beszél és sokat ír kedvenc tárgyáról, a szegény és elnyomott, de szeretetreméltó iszlám (beleértve a terrorizmus) megsegítéséről. Meglehetősen különös, hogy egy egyetemi professzor a muszlimok „elnyomását” véli a legnagyobb angliai problémának. Már azt a tézist is nehéz elhinni, hogy Angliában más probléma nincs is. Egyik művében, melyben az iszlamofóbia okait és árnyoldalait támadja, mintha az iszlamofóbiának csak árnyoldalai volnának, de valóságos okai, amiknek maguk a muszlimok az okozói, nincsenek. A könyv szerzői, Miller és író társa elfelejtik, hogy az iszlamofóbia egyik, de főoka az, hogy a muszlimok sehol sem akarnak beilleszkedni, hanem a maguk formájára akarják átalakítani a befogadó ország társadalmát, egyszóval iszlamizálni, s ebben szent hivatást látnak, természetesen a mindenható parancsának megfelelően. A könyv címe „Az iszlamofóbia öt oszlópa”. Az öt oszlop egy kalap alá vétele beteges agy elképzeléseire utal: 1. az állam és a terrorizmus ellenes államadminisztráció hatása. 2. Jobboldali csoportok. 3. A neokonzervatív jobboldal. 4. A Cionista mozgalom. 5. A liberális képzelődések. A könyv ünnepélyes kiadását az Ilford Muslim Központban ünnepelték, ahol a vendégszónok maga professzor Miller volt. A könyv társszerzője Sufyan Gulam Ismail, angliai muszlim vállalkozó és filantróp, a MEND (Muszlim Program és Fejlesztés) megalapítója és az angliai muszlim társadalom gazdasági támogatója. Sufyan ez alkalommal „meghívta” a keresztény, szikh és zsidó közösségeket, hogy csatlakozzanak az iszlamofóbia elleni küzdelemhez. Sufyan filantrópiája nem öleli fel szemita fajtestvéreit, vagyis a zsidóságot, akikben az angliai muszlim közösség ellenséget lát, dehát nem lehet mindenki sem túl sokoldalú, sem tökéletes.

Sufyan finánciális lehetőségei feltehetően nem kis segítséget jelentenek, nemcsak az említett könyv társkiadásában, de professzor Miller teoretikus elképzeléseinek és irodalmi ideológiai nézeteinek propagálásában. Utoljára, de semmiképpen nem utolsósorban, Miller „zsidó lobbyról” és a zsidók világuralmi szerepéről alkotott beteges kényszerképzeteinek és hamis hiedelmeinek támogatásában is. Miller szereplése szégyenletes, indokai képzeletbeliek, antiszemizmus taszító, és mivel

mindezen egyéni nézetei határozott anyagi előnyökkel párosulnak, tehát undorító és megvetendő.

Miller antiszemizmus és iszlamofília sok pénzt igényel, és sok pénzt emészt. Miller azon rögeszméjének

„kutatására”, hogy az iszlamofób propagandát zsidók és iszlámellenes muszlimok terjesztik, 2014-ben nem kevesebb, mint 614 000 US\$-t facsart ki a Gazdasági és Szociális Kutatótanács moron tagjaiból (az angol kormányzat vezetése és felügyelete alatt). Szinte elképesztő, hogy ilyen sületlen marhaságokra, ilyen hatalmas összegeket áldoznak az angol adófizetők pénzéből. Milyen konkrét és hasznos következtetésekre juthat ilyen kutatómunkában olyasvalaki, mint Miller, aki előítéletekkel telt antiszemita, a „mérsékelt” muszlimok nézeteit számításba sem veszi, amellet pedig, mint az alant írottakból kiderül, anyagilag elkötelezettje mindenféle muszlim terrorszervezeteknek. Mit fog kezdeni Anglia egy eleve hamis eredményű „kutatómunka” eredményeivel, melyek ilyen sokba kerültek? Ellenőrizte valaki a számadást?

Miller apróbb összegeket sem vet meg, sok kicsi, sokra megy alapon. Az Interpal néven ismert „jótékony célú” muszlim szervezet, melynek vezetői a gázai hamasz rendezvényeinek gyakori megtisztelt vendégei. Egyikük, Essam Juszuf személyesen is részt vett egy hamasz dal eléneklésében, melynek szövege a terroristákat és mártírságukat dicsőíti. Egy másik, Ibrahim Hewitt, saját tollával írta a „Holokausztnak nevezett valami” című dalocskát, melyben azt írja „a zsidókra nem lehet bízni a Szentföld szentségét és biztonságát.” Az Interpal bagatell 2. 000 £-al díjazta Miller erőfeszítéseit. Csodálatos, hogy Miller nem sértődött meg amiatt, hogy az Interpal olcsójánosnak vélte.

Az angliai al-Aksza barátai, szintén „jótékony célú” vállalat, melynek elnöke Iszmail Patel azt próbálta bizonygatni, hogy a hamasz nem terrorszervezet és csak azért próbálják annak beállítani, mert nem hódol be Izraelnek, amiért csak áldani kell. Ugyanezek azt is terjesztik, hogy „Amerika zsidó kontroll alatt van, és hogy az Irak-ellenes háború Izraelben fogamzott és ott is tervezték Washington zsidó neokonzervatív politikusai”. Al-Aksza barátai, 10 000 £.

Cordova alapítvány, mely David Cameron miniszterelnök szerint „a muszlim testvériség politikai frontja” és vezetője Anas al-Takriti muszlim testvériség eminenciája, 15 000 £. Közelkelet Monitor, a muszlim testvériség kiadványa. E szervezet hozta Angliába Raed Szalah izraeli polgárt, az észak-izraeli iszlám mozgalom vezérét, aki azt próbálta bizonygatni, hogy szeptember 11-én, az Ikertornyok muszlim tömeggyilkossága napján „négyezer zsidó nem ment munkába”, így magyarázván, hogy izraeli konspirációról volt szó, nem pedig muszlim terrorizmusról, és azok, akik a „mártír” Oszama bin Ladent megölték, eladták lelküket a sátánnak. Ezért volt fontos Raed Szalah-t Angliába vinni. Professzor Miller védőként jelent meg a angol bíróságon, mikor Raed Szalahot ki akarták utasítani. Közelkelet Monitor 5000 £. Ezek után ki meri állítani, hogy professzor David Miller nincs nyakig a muszlim terrorban és nem fizetett bérenc?

Íme, egy angol akadémikus arcképe, aki állítólag homofil, de nem feltétlenül mindenki számára. Miller, a Labour újonnan megválasztott vezércsillagától, Paul Corbyntól várja az iszlamofóbia mumusának elzavarását, attól a Corbyntól, akinek hozzá hasonló kétes nézetei vannak. Ezzel ellentétben Paul Canal konzervatív politikus azt ajánlja, hogy az integrálódás, valamint az angol törvények elfogadása jobb megoldás. Erre viszont az angliai muszlimok többsége semmiképpen nem hajlandó, de miért is lenne, ha az ilyen Miller-féle akadémikusok és mások mindent megmagyaráznak, vagyis azt szeretnék elhiteni, hogy mindenki hülye.

Miller antiszemizmus sok más ügyben is kidomborodik. Madarat tolláról, embert barátjáról. Miller barátja Dr. Joel Kovel, zsidó bevándorlók sarja, amerikai zsidó, ám antiszemita orvos és pszichoanalitikus aka-

démikus, akinek nincs bőr a pofáján, azt írta „A holokausztot kipréselték a történelemből és olyan morális tőkévé alakították, mellyel a zsidó nép dominanciára tör, legyen az az amerikai burzsoá társadalomban való elkeveredés, vagy az izraeli politika”. Ki az, aki azt hiszi, hogy Hitler beteges gondolatai nem léteznek a mai demokratikus amerikai társadalomban? A szégyen az, hogy Kovel zsidó, de pontosan alkalmas Miller sötét céljaira.

De ne higgyük, hogy Miller nem keveredik a nemzetközi muszlim terror eminenseivel. Mint láttuk, Miller anyagi bázist talált, hogy-hogy, nem, főleg az angol adófizetők pénzéből (!!), míg a muszlimok smucigoknak tűnnek (futballra sokkal többet adnak), mely segítséggel igen fontos „kutatást” folytatott az angliai iszlámmal kapcsolatban is. Ebben még nem lett volna semmi, de ha hozzátesszük, hogy ki volt a partnere e fontos „kutatómunkában” és „következtetéseiben” akkor az egészét más megvilágításban látjuk. A tehetséges, sokoldalú partner Oszama Szaed volt, az angliai muszlim szövetség egykori szóvivője, valamint az angliai muszlim testvériség egyik szervezője. Ugyanaz a Szaed 2005-ben felhívást intézett az iszlám kalifátus visszaállítására, majd 2006-ban Anwar al-Awlaki alkaida vezér dicséretét zengte. Awlaki amerikai imám, aki Jemenben irányította az Amerika-ellenes terrort, míg az amerikaiak megunták és 2011-ben irányított rakétával felrobbantották. Semmi kétség, Oszama Szaed megfelelő munkatárs a Miller-féle kutatómunkákhoz, csak ajánlatos óvakodni a „sziniszter kooperáció”, egy zavart agyú állítólagos baloldali, és egy szélsőséges muszlim „kutatásainak” eredményeitől.

Miller pártfogoltjai között találhatjuk Hilary Aked kisasszonyt, aki a mérsékelt angliai muszlimokat egyszerűen „született besúgóknak” kategorizálja. A kisasszony másik beteges mániája a zsidók és Izrael. A velük kapcsolatos beteges nézeteit az ún. „elektronikus intifáda” című internet oldalain fejtí ki. Szerinte a média zsidókkal van átitatva, és az Izrael párti szervezetek valójában egy nemzetközi iszlamofób ipar ügynökei. Aked gyakorta fejtí ki nézeteit az al-Araby al-Jadeed (Az Új Arab) egy London központú, Katar által pénzelt angol nyelvű médiában, mely 2014-ben nyitotta szárnyait, eleinte az Interneten, de hamarosan napilap és TV-átlomás is lett. A média megálmodója az egykori názáreti izraeli polgár, Azmi Bishara, többszörös izraeli kneszet parlamber volt, aki jól időzítve lelépett Izraelből, mielőtt kémkedés gyanújával letartóztatták volna, és jelenleg Katarban „tanácsadó, igazgató és kutató” szerepében lép fel. Abdel Fattah al-Sissi egyiptomi elnök, az al-Araby al-Jadeed-et a muszlim testvériség szószólójának deklarálta, mely működésének célja káosz okozása a Közel-Keleten. Aked kisasszony Miller professzor ideális partnere.

A harmadik antiszemita, Kevin MacDonald, nem a baloldal és a muszlim terroristák ajnározója, hanem a jobb képviselője, akit semmi nem köt Miller, Aked és a felsorolt muszlim terrortámogatókhoz, mégis van bennük közös: az antiszemitizmus. Mindhárman a világuralomra törekvő zsidó konspiráció agybetegai. Szerintük a világ bajainak okozói a zsidók. Miller, Aked, MacDonald csak példaképek, de egyáltalán nem ritkák a mai társadalomban, melyben az öngyilkos „liberális” baloldal, a muszlim terrorizmus és a náci-fasiszta jobb, egymás halálos ellenségei, egyelőre azzal szórakoznak, hogy a zsidókat okolják mindenért, de közeleg a nap, mikor egymás torkának esnek. Ha egy demokrata, egy liberális, egy humanista vagy hasonlók elhiszik azt, hogy jelenlegi szövetségesük, az iszlám terrorizmus nem törekszik az elpusztításukra, tévednek. A különböző muszlim frakciók, a szunniták, a siíták és más árnyalataik Szíriában, Irakban, Afganisztánban, Marokkóban, Líbiában egymást gyilkolják, immáron másfél évezrede, egyik kalifátus jön, a másik megy, egyik muszlim szélsőséges a másikat öldösi, muszlim menekültek milliói keresnek kiutat. Mi szüksége van tehát a muszlim szélsőségesnek, a baloldalra, demokratákra, liberálisokra stb.? Hitler is a zsidókkal kezdte, hogy a megváltó szerepében meg akarja védeni a világot a zsidó „világuralom” ellen. Aztán lerothanta a keresztény Elzász-Lotharingiát, fajtestvéreit Ausztriában, a protestáns keresztény cseheket, az ultrakatolikus Lengyelországot, a liberális Franciaországot, a kommunista Szovjetuniót, stb., stb., stb. egy ezeréves harmadik birodalom és a „Lebensraum” mániájával. Az eredmény mintegy 75 millió áldozat (ebből 12 millió német), tízmillió nyomorék és felbecsülhetetlen anyagi kár. A zsidók nem a háború okozói voltak, hanem szerencsétlen áldozatai.

A világ okosai hamar felejteneik. A destruktív baloldal, az ultraliberálisok, a Miller féle képmutatók és bérencek csak önpusztító bolondok. A jelenlegi fázisban élethűen eljátsszák a „useful idiots” (hasznos hülyék, Lenin kifejezése) szerepét, s amikor majd befejezik az előadást, és feleslegessé válnak, elteszik őket az útból. Nincs semmi különbség a III. Birodalom és egyik vagy másik muszlim terrorista kalifátusa között. Áldozatok és rombolás szempontjából az eredmény még rosszabb lehet.

Ha a politikusok józan esze nem ébred fel, a történelem filmje visszajátssza önmagát.

Záptojás

A közelmúltban már foglalkoztam az UNRWA (az ENSz Palesztin Menekülteket Segélyező és Munkaközvetítő Hivatala) negatív szerepével, mindennel, ami az izraeli-palesztín konfliktus megoldását illeti. Legyen az a menekülttáborok problémájának állandósítása, a menekülttáborok ifjúságának félrenevelése, a menekültek számának folytatólagos felpumpálása, a reváns gondolat ápolása, a „visszatérés” ügye, az Izrael-Gáza konfliktusok idejében a hamasz oldal aktív támogatása és még mi nem? Hát legyen valami időszerű is: jelenleg a hosszú kések napjaiban az UNRWA folytatja galád és erkölcstelen játékait a palesztin terror propagálására, és ismételten bizonyítja, hogy aktív főréshvényese és akadály a palesztin menekültek problémájának megoldásában. Az UNRWA amellet, hogy gondoskodik a „menekültek” neveléséről, jólétéről, egészségéről, egyúttal a gázai, nyugati parti, szíriai és jordániai menekültek legnagyobb munkaadója is. Az UNRWA, mint az ENSz szervezete gyakorlatilag nem tesz semmit azért, hogy megakadályozza az aktív terroristákat abban, hogy ne legyenek az UNRWA fizetett alkalmazottainak a listáján.

Ibrahim Ali, Hebron lakosa, aki úgy mutatja be magát, mint UNRWA alkalmazott az interneten (október 6) bemutat egy keffiával maszkírozott alakot és dicsóíti a terroristák cselekedeteit, késeléseket, lelövéseket és a Molotov-koktél dobálókat.

Hani al-Ramahi a Facebook lapjain (október 8) úgy mutatja be magát fényképen, mint gyermekét karján tartó szerető apát, és az UNRWA programok asszisztensét: a fotón egy keffiába burkolt arcú, kezében véres kést szorongató „hős” látható (vajon ezek a magukat hősöknek képzelő kétes személyiségek miért takarják be mindig az ábrázatukat? Talán azt hiszik, hogy így félelmetesebbek? Talán félelemből?) A kép címe: „Szúrd le a cionista kuttyákat!”. Szeretettel átitatott apa.

Itt látható a Hiba M. Miari nevű hölgy, aki úgy mutatkozik be (október 11), mint a Bejrút Arab Egyetem végzett tanítónője, aki úgy a Bejrút egyetem, mint az UNRWA által alkalmazott tanítónő, vagyis szeretné kultúrember látszatát kelteni – egy ábrázatát kefiával elrejtő „hegedűművészt” mutat be az interneten, aki jobbában hegedű vonót utánzó kulcsot húzogató, de hegedű helyett hatalmas késen „játszik”. Miari kisasszonynak nem kell magyarázkodnia. Való igaz, hogy másfél évezred folyamán a muszlimoknak nem voltak és nincsenek neves nemzetközi nívojú hegedűművészei, de a kések és velük az ártatlanok legyilkolásának annál nagyobb művészei. Ezzel nincs sokat dicsekedni.

Mohammed Asszaf igen „híres” személyiség (noha vannak jobb ízléssel bíró emberek is), akit 2014-ben a Ban Ki-moon által kinevezett UNRWA főtitkár, a svájci Pierre Krähenbühl személyesen választott ki a „menekültek” közül a Khan Yunis táborban, mint „ifjú nagykövetet” valamint „az arab ifjú példaképét” és akit a szervezet snorrerolás (pénzgyűjtés) céljaira használ fel szerte a világon. Ezen muszlim példakép az interneten dicsóíti a gyilkolásokat, és leközlölte három palesztin ifjú képét, akiket szent shahidoknak keresztelt, miután zsidókat gyilkoltak.

Ez nem a teljes lista, mert október folyamán további hat UNRWA alkalmazott (foglalkozásuk szerint három tanító, egy szociális munkás, és két további, meg nem nevezett beosztású) használta ki UNRWA alkalmazotti státuszát arra, hogy dicsóítse a palesztin terrort, az ENSz által programozott békével ellentétben.

Az UN Watch (Izrael ügyében szorgoskodó szervezet az ENSz-ben) beadványt nyújtott be a véresszájú UNRWA alkalmazottak ügyében Ban Ki-moon ENSZ főtitkár, Pierre Krähenbühl UNRWA főtitkár valamint Samantha Powers US nagykövethez az ENSz-ben. Az US az UNRWA legnagyobb anyagi támogatója évi 400 millió US\$-al. Egyéb nagylelkűek: Európai Unió 139, Anglia 95 millió. 1. 2 billióig évente a lista hosszú.

Neuer, az UN Watch vezetője ismételten kérte a fentebb említett UNRWA alkalmazottak elbocsájtását, akik 13-tól 78 éves korú ártatlanok legyilkolására uszítanak. Az UNRWA korábbi ígéreteivel ellentétben, eddig az ujját sem emelte fel és ez a stratégiája elfogadhatatlan. Az ENSz kötelessége fellépni az említett dolgozói ellen, nem úgy, mint az UNRWA szóvivője, Chris Gunness, aki megpróbálta szőnyeg alá seperni az ügyet. Emlékeztető: ez a Gunness volt az, aki mikor kiderült a legutóbbi gázai konfliktus alkalmával, hogy az UNRWA épületei rakétabázisként működnek, vizsgálatot ígért. Ígért.

Chris McGrath, az UNWRA washingtoni összekötője október 20-án kijelentette, hogy vizsgálják a beadványban említetteket. A vizsgálat eredményeire várhatunk.

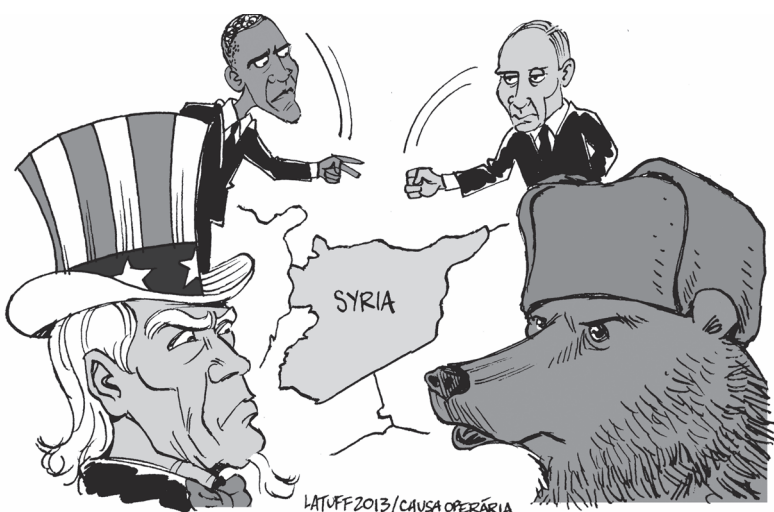
GK

MAGAZIN

Avi ben Giora

Pénz a rendje mindennek

Tudom, ez így nagyon kifacsart mondat, mert eredetiben ez úgy hangzik: „rend a lelke mindennek”. Nos, bármennyire kifacsart is a mondat, alábbiakban megpróbálom igazolni a kedves olvasóknak, hogy sajnos a rendnek az alapja a pénz és az érdek.

A közel-keleti válság sajnos már eléggé régóta létezik, és még mindig nem oldódott meg. Sőt! Szélesedett. Annak idején, amikor Egyiptom egyoldalúan államosította a Szezi-csatornát, a régi üzemeltetők, Franciaország és Anglia közös tervet dolgoztak ki, nehogy el kelljen vesztetniük az eddig jólműködő befektetésüket. Sajnos, Izraelt is belekeverték, amit a történelem úgy tart számon, hogy a Szináji háború. Anglia és Franciaország elvesztette a Szezi-csatornát, és Egyiptom szerezte meg a bevételeket természetesen az oroszok, illetve az akkori Szovjetunió hatósós segítségével. Ahogy telt, múlt az idő, szélesedett a válságzóna. Egyiptom 1967-ben lezárta a Vörös-tengert, ami újabb háborút indukált. Izrael ezt is megnyerte, és nem csak anyagiilag mért nagy csapást Egyiptomra, és a vele szövetséges Szovjetunióra, hanem azok nemzetközi megítélése is csorbát szenvedett. Egyiptom szovjet biztatásra, hogy kiköszörülje a csorbát, kiobbantotta a Jom Kipur háborút 1973-ban. Noha Izrael ezt is megnyerte, de a „kulisszák” mögötti machinációk eredményeként Egyiptomot hozták ki győztesnek. Már akkor sejthető volt, hogy Izrael hajlandó nagy árat fizetni Egyip-

tomnak, ha sikerül egy tartós békeszerződést kieszközölnie. Miután pár évvel a háború után Egyiptom megállapodott Izraellel, és békeszerződést írt vele alá, az oroszok helyzete a Közel-Keleten egyre bizonytalanabbá vált. Egyiptomból távozniuk kellett, és nem volt egy ország sem a térségben, ahova át tudta volna csoportosítani az erőit, úgy, hogy ne érezze meg a presztízsveszteséget, az anyagiakról már nem is beszélve.

A helyzet az idők folyamán megváltozott. Jordániával is sikerült békét kötni, és az oroszoknak a Szovjetunió szétesésével még az a kevés befolyása is megszűnt, ami eddig volt. Háttérből még úgy ahogy tudta irányítani az általa kiképzett terrorszervezeteket, de olyan befolyása már messze nem volt a térségben, mint régen. Ám kihasználva sok politikai ellentétet, az oroszok lassan, de biztosan megszilárdították a jelenlétüket Szíriában. Mindig is jelen voltak Szíriában, de állandó nagy bázist soha nem hoztak létre. Az arab tavasz néven emlegetett általános fel fordulást kihasználva állandó bázist építettek ki Latakijében. Erre azért is szükség volt, mert Oroszország a térségbe irányuló fegyverszállításait ennek a szír kikötővárosnak köszönhetően tudta, és tudja lebonyolítani. Az még külön dolog, hogy ezzel a Földközi-tenger állandó „vendége” lett. A NATO még a kilencvenes években úgy-ahogy ura volt a helyzetnek a Földközi-tengeren, ám fokozatosan az oroszok is kiharcolták az állandó jelenlétüket.

Hogy került bele ebbe az egészbe a címben feltüntetett pénz és a rend? Az iráni forradalom eredményeként a világ energia-ellátása megváltozott. Iránban az állam irányítását egy Forradalmi Gárdának nevezett szűk kör vette át Ajatolla Homeini vezetésével. A vallási vezetők szinte az egész ország területén hatalmat kaptak. Még mind a mai napig minden területen az ő „észérveik” alapján történik minden. Felemelték az olaj világpiaci árát, és ezzel szinte egy időben, Irak ellen is háborút indítottak. Irak az elején jól „állta a sarat” ám a nemzetközi olajpiacon egyre inkább Irán befolyása érvényesült. A Nyugat, illetve főleg Európa kiszolgáltatott helyzetbe került. Két választása volt: Az első, hogy valahogy megpróbálja stabilizálni az olajárakat, és ezzel biztosítani tudja továbbra is a zavartalan energia-ellátást. A második is hasonló elgondolásokat tartalmazott. A kulisszák mögött már ott álltak az oroszok. Nevezetesen már korábban felmerült az ötlet, hogy a közel-keleti olajat csővezetéken keresztül fogják eljuttatni Európába. Az anyagi háttérrel Oroszország fogja biztosítani. Meg is épült egy csővezeték, ám a folyamatos és zavartalan ellátást ez nem tudta biztosítani. Ahogy váltakozott a politika, ugyanúgy váltakozott az ár, illetve a folyamatos ellátás. Egyértelművé vált a világ számára, hogy ha nem lépnek, állandó zsarolásnak lesznek kitéve.

Az egyesített Németország, mint Európa „motorja” azonnal akcióba is kezdett. Eddig sem nézték tétlenül az Irán és Irak közt zajló háborút. Nagy valószínűséggel mind a két felet támogatták. Németország titokban megállapodást kötött Irakkal, még Szadam Husszein rezsimjével, hogy vegyi gyárat fognak építeni, amelyben majd, hadicélra alkalmas, ám nemzetközileg nem engedélyezett gázfegyvereket gyártanak. Így utólag érthetetlennek tűnik, hogy a világ csak bizonyos idő eltelté után szerzett erről tudomást.

Mert a világnak nem lett volna szabad ellenőrizetlenül hagyni azt a „tapasztalatot”, amit Németország a II. világháború során szerzett a mérgező gázok ipari fejlesztése terén. Esetleg titkos megállapodásokat kötött a szövetséges NATO államokkal, hogy hunyjanak szemet felette, és cserébe biztosítva lesz a közel-keleti politika teljes irányítása úgy gazdaságilag mint politikailag? Bármennyire is hihetetlen, de ez történt. Pénzzel és a „lobbisták” segítségével sikerült elérniük, hogy minderről a világ csak Szaddam Husszein bukása után szerezhetett tudomást. Hiába került azonban nyilvánosságra, Németországot nem ítélt-

ték ezért el, sőt még csak nemzetközi vizsgálatot sem indítottak ellene. 71 évvel a háború befejezése után, Németország befolyása Európára és a világra egyetlen lövés nélkül megszilárdulni látszik. Ami akkor nem ment fegyverekkel, az most pénzzel és „megvesztegetéssel” sikeresen megvalósul. Oroszország tényleges belépése a szíriai polgárháborúba, és az egész közel-keleti válságba ennek az eredménye. Oroszország már soha sem fog kivonulni a Közel-Keletről, és nélküle semmiféle politikai vagy gazdasági változás nem lesz megvalósítható.

Az elmúlt héten új tárgyalások kezdődtek Bécsben Oroszország és az USA között. A tárgyalásokon részt vett Irán és Szaúd-Arábia is. Nem csupán a világ energia ellátását kell rendezni, hanem a világ „újrafelosztását” is. Remélhetőleg megoldódik a válság egy újabb világháború nélkül.

Breuer Péter

Chájé Szará hetiszakasch פֿרשֶׁת חַיִּי שָׂרָה

A föld az ősi tulajdon

Darvas István rabbi és Toronyi Zsuzsa, a Zsidó Múzeum vezetője

a hetiszakasch kapcsán beszélt a földvásárlásról, valamint arról, hogy erre a mai napig is nagy szükség van

Új hét, új hetiszakasch, aminek mi a címe, mit lehet tudni róla?

Darvas István

D.I.: A mostani hetiszakasch címe Chájé Szará, ez azt jelenti, Sára élete. Ez a cím látólag ellentétben van a hetiszakasch első történetével, hiszen ez éppen Sára haláláról szól.

Gondolom, ehhez is hozzáfűztek valamit a bölcsek?

D.I.: Igen, ezzel kapcsolatban azt, hogy az igaz emberek a halálukban is élőnek nevezettek. Ez Sára kapcsán egészen biztosan igaz, hiszen ő a mai napig is egy olyan szereplője a zsidó hagyománynak, a mindennapoknak, ami élőnek tartotta itt az elmúlt háromezer esztendőben. Amikor Sára távozik az élők közül, akkor Ábrahámnak, mint a férjének a kötelessége az, hogy meggyászolja, eltemesse, aki természetesen mindkettőnek eleget tesz. Amennyiben a temetést nézzük, akkor valami egészen különleges módon teszi ezt Ábrahám, hiszen egy komoly üzleti tárgyalást követően megvásárol egy olyan földet, ami a későbbiekben nem csak Sárának, hanem más, a történelmünk egyéb kiemelkedő alakjainak is a temetkezési helye lesz. Ez Mákpéla barlangja. A most elolvasásra kerülő hetiszakaschban is az szerepel, ott temeti el Sárát. A későbbiek során a mestereink számos alkalommal hív-

ják fel a figyelmet arra, hogy ez azért is jelentős, mert senki nem kérdőjelezheti meg Mákpéla barlangjának a tulajdonjogát, hiszen a Tóra tanúsítja, Ábrahám ezt megvásárolta.

És akkor ezt senki sem vitatja, ha jól értem...

D.I.: Ennek ellenére a mai napig is egy komoly probléma, hogy a zsidók által megvásárolt területek jogát megkérdőjelezzik, de ahhoz, hogy minden egyéb, Izrael földjének megfelelő micváknak eleget tudjunk tenni, ahhoz szükség volt arra, hogy időről időre területeket vásároljunk. Ezzel kapcsolatban jött létre egy olyan cionista szervezet, amely fő céljának tekintette, hogy minél több területet tudjunk természetesen, szabályosan, a törvényeknek megfelelően megszerezni, visszaszerezni azon a földön, amely a mienk volt a múltban. Reményeink szerint a jövőben is a mienk lesz.

A Zsidó Múzeum tárgyai közül melyik az, amelyik kapcsolódhat a hetiszakaschhoz?

Toronyi Zsuzsa

T.Zs.: Most leginkább az előbb említett cionista szervezetnek, a Keren Kayemet Lelsraelnek egy emléklapját, ami egészen különleges, már azokhoz képest is, amelyek megtalálhatóak a gyűjteményünkben. Azt tudjuk, hogy ez a szervezet a megalakulásától kezdve, de még korábbról is, vannak dokumentumai, emlékei annak, hogy zsidók összeadják a pénzüket, keveset, többet, hiszen nem egy ember vett földet, hanem a Keren Kayemet kicsi kék kasszájába tette bele mindenki, amit bele tudott tenni. Amennyiben összegyűlt egy komolyabb összeg, az már elegendő volt arra, hogy egy jelentősebb földterületet vegyenek. A földterületeket, az adományozókat, akik a vásárlást lehetővé tették, beírták a szervezet aranykönyvébe, amit egyébként Jeruzsálem-

ben tervezték meg. Ez a kötet gyönyörűen van kivitelezve, bőrrátétekkel, bibliai jelenségekkel, amiben a bibliai földműves hagyományt kötik össze a halucoknak az álmával, azaz, újra benépesítik Erec Izraelt. Ez a könyv, ami megtalálható a múzeumban nem a korai időszakból származik, hasonlít az említett aranykönyvhöz, ebben azt láthatjuk, hogy a gálutban, azaz a diaszpórában még a szocialista Magyarországon is keletkeznek emlékei a földvásárlásnak. No persze egy kicsit trükkös módon, erre mutat bizonyosságot a múzeumban őrzött példány. Ebben szerepel, hogy a pesti zsidó életben ismert Zoldán bácsi nevére adományoztak a Montrealban élő rokonok pénzt a földterület vásárlására a Keren Kayemetnek. 1981-ben azért az volt a valószínű, hogy az említett Zoldán bácsi nem lehetett abban a helyzetben, hogy Izraelben a földvásárlásban mint adományozó közreműködjön, ám mégis kaphatott egy igazolást, hogy neki nem csak spirituális köze van ahhoz a földterülethez, ami akkor már Izrael Állam tulajdonát képezte. A dokumentum érdekessége egyfelől az, hogy összeköti az embert azzal a korszakkal, amikor elindult a Keren Kayemet, de összeköti a diaszpóra két pontját, Montrealt és Budapestet, mindezek felett összeköti azzal a területtel, ami a hagyomány szerint is a zsidó nemzeti otthon felépítésének a helyszíne.

Ma is működik ez a szervezet?

T.Zs.: Természetesen, hiszen ha Izraelben a parkokban sétál az ember, láthatja, hogy ott minden padot, minden pihenőhelyet, ahol Izrael polgárai jól érzik magukat, ezt mind a Keren Kayemet tartja fenn. Sőt még a szervezet perselyeivel is lehet találkozni, én magam mindenkit buzdítanék arra, hogy az egyéb jótékonysági lehetőségei teljesítése után ne feledkezzen meg arról, hogy a Keren Kayemet ma is létezik.

D.I.: Én magam is arra buzdítok mindenkit, hogy támogassuk ezt a szervezetet, mert az a küldetés, amit magukra vállaltak, még nem érte el teljesen a célját, ezért is szolgálnak rá a támogatásunkra. Aki a földvásárlásról is szeretne többet tudni, azt szeretettel várjuk péntek este az OR-ZSE zsinagógájába vagy bármelyik más zsinagógába. Nálunk péntek este fél 6-tól várjuk a tanulni vágyókat, majd 6-tól a szombatfogadó istentiszteleten.

Köszönöm a beszélgetést, a tanulást.

Netanjáhu

rossz szellemeket támasztott fel – vajon minek?

Netanjáhu rossz szellemeket támasztott fel – vajon minek?

A politikusokat kevesen szeretik, erről keserű-tréfás mondások sora tanúskodik.

Egy példa (olyan, hogy én se maradjak ki belőle): Ahhoz, hogy valaki újságíró legyen, nem kell egyéb, mint egy kis merészség, egy kis szemtelenség, és két sékel ceruzára. Politikusnak ehhez még a ceruzára sincs szüksége.

Egy másik: egy politikusnak két dolog kell: jó sváda (beszélőke) és tág lelkiismeret. Mert, ugye, két háború között ők veszik át a tábornokoktól a marsallbotot. (Vezető politikusokról van szó).

Kormányfőnk, Binjámin Netanjáhu egész biztosan nem a fent jellemzett klasszikus politikusok tipusa: hősi halált halt bátyjához ha-

sonlóan bátor kommandóharcos volt, fiatalkorában pedig beletanult az amerikai élet csínjába-bínjába, amibe beletartozik az elnökválasztási televíziós csinnadratta, a pártokat támogató óriási pénzek, az ismeretségi tőke szövevénye, ami az egészet hajtja – néhai történész-professzor édesapjától pedig imponáló műveltséget is szerezhetett.

Ám politikai megnyilvánulásaiban néha összetéveszti a politikusi fórumot a világot jelentő deszkákkal, az általam igen becsült színművészettel.

Emlékezetes volt 2012-ben az ENSZ közgyűlése előtt felmutatott bomba-rajz, amellyel Irán veszélyes fegyverkezését kívánta érzékeltesen ábrázolni. A szokatlan, drámai aktust azonban igen kevesen

MAGAZIN

értékeltek: miniszterelnökünk nyugodtan megmaradhatott volna a szavaknál. Egy-két rövid, de kifejező tőmondat többet ért volna.

Néhány hete, október 12-én ugyancsak az ENSZ plénuma előtt elmondott beszéde közben tartott egy 40 másodperces hatásvadász szünetet, amit közönsége csak később tudott értelmezni, ha egyáltalán.

Mindez – e sorok írója szerint – az Oscar-díjhoz kevés, de a kiirtásunkra nyíltan törekvő, és magát már nyeregben érző Irán elijesztésére még annál is kevesebb.

A Voltaire-nek tulajdonított mondás szerint a nevetségesség öl. Ám amit Netanjáhu október 20-án szólt, az nem nevetség. A hallgató, a néző, az újságolvasó hihetetlenkedve rázza a fejét: hogyan? mit mond? ez lehetséges?

Kormányunk feje a 37. Cionista Világkongresszuson megjelent zsidó vezetők előtt azt állította, hogy Hitler eredetileg nem kiirtani, hanem csak kivándoroltatni kívánta Európa zsidóságát: a tömeges megsemmisítés mellett az akkori jeruzsálemi főmufti, Hadzs Amin al-Husszeini tanácsára határozta el magát.

Itt meg kell állnunk és el kell vonatkoztatni az elmondottak történelmi analízisétől.

Hitlert, a Sátán evilági helytartóját akár csak részben is felmenteni, felelősségét kisebbíteni, annak egy részét másra – egy valóban ördögi figurára – átruházni túl a nyilvánvaló történelmi tévedésen akkora diplomáciai baklövés, amit felelős politikus nem engedhet meg magának. Izraeli zsidó politikus pedig még kevésbé.

Az ellenzék felhördülése indokolt: a Holokaust tagadói és relativizálói mostantól kapva kapnak majd a zsidó állam kormányfőjének a megállapításán.

A mai hivatalos Németország becsületére legyen szólva Steffen Seibert, Angela Merkel kancellár-asszony szóvivője az alábbi nyilatkozatot tette közzé:

„Minden német tisztában van a nácik gyilkos fajgyűlöletének történelmével, amely a civilizációval való szakításhoz, a holokausthoz vezetett. Nem véletlenül tanítják ezt a német iskolákban, erről soha nem szabad elfeledkezni. Nem látom az okát annak, hogy bármilyen módon változtassunk történelmi nézeteinken. Tudatában vagyunk annak, hogy az emberiségellenes bűnökért kizárólag minket terhel a felelősség.”

Netanjáhu másnapi magyarázkodása ezen már aligha javított („Nem volt célom, hogy felmentsem Hitlert az európai zsidóság elpusztításának felelőssége alól”).

Méir Litvák, a Tel Aviv Egyetem professzora a történelemhamisítás csúcának nevezte Netanjáhu kijelentését: „Hitlert nem kellett győzködnie al-Husszeininek: Hitler már a II. világháború előtt arról beszélt, hogy ha háború tör ki és azt a zsidók kezdik, az a zsidó faj elpusztításához fog vezetni”.

Az ördög a Sátánnál – ki volt Hadzs Amin al-Husszeini?

Hadzs Amin Muhammad al-Husszeini 1897-ben született Jeruzsálemben. Az első világháborúban a török hadseregben szolgált tisztként, majd a briteknek dolgozott. 1920-tól elkötelezte magát az iszlám ügy védelmére. Ugyanabban az évben Jeruzsálem muftijává nevezték ki, majd 1922-től a Legfelsőbb Muszlim Tanács elnöke lett.

1931-ben az általa kezdeményezett jeruzsálemi iszlám világkonferencián a palesztinai zsidó bevándorlás korlátozását követelte. 1936-ban az összes arab párt által létrehozott Arab Legfelsőbb Tanács vezetőjévé választották. A britek elleni felkelés szervezése miatt 1937. július 17-én le akarták tartóztatni: ez elől Libanonba, majd Szíriába szökött.

1939. október 13-án Bagdadba utazott: itt 1941. május 9-én dzsihádort hirdetett Nagy-Britannia ellen, és sikertelen puccskísérletet szervezett. Amikor az angolok elfoglalták Bagdadot, ő Teheránba

menekült, a japán nagykövetségre. Az angolok 1941. augusztus 25-én az iráni fővárost is bevették, ekkor Husszeini Olaszországba menekült, ahol Mussolini biztosította támogatásáról.

1941. november 6-án Berlinbe utazott. Hitler november 21-én fogadta hivatalában. Al-Husszeini így kezdte mondanivalóját: *„Küzdelmem céljai világosak: először is szünet nélkül harcolok a zsidók ellen, s ennek a harcnak része az úgynevezett palesztinai Zsidó Nemzeti Otthon elleni küzdelem, mert a zsidók itt akarnak felállítani egy központi kormányzatot saját gonosz céljaik érdekében, és hogy véghez vigyék a világ kormányainak és más népeknek kárára folytatott pusztító és romboló terjeszkedésüket.”*

Hitler megígérte neki, hogy „a judeobolsevizmus teljes megsemmisítéséig folytatja a harcot”. Konkrét ígéretet azonban nem adott: azt csak akkorra ígérte, amikor a német csapatok elérik a Kaukázus déli oldalát – amire az akkor sikerrel előrenyomuló Wehrmachtnak volt esélye.

Addig is a birodalmi külügyminisztérium havi 10 ezer dollárt utalt ki számára. Himmler, az SS vezetője a „Külöналapból” (az elrabolt zsidó vagyomból) juttatott neki nagy összegeket, hogy abból folytassa zsidóellenes és nácibarát propaganda-hadjáratát az arab országokban.

„A Németországgal való együttműködés alapvető feltétele az volt, hogy szabad kezet kapjunk az utolsó zsidó kiirtására is Palesztinában és az arab világban. Megkértem Hitlert, tegyen nyílt ígéretet arra vonatkozólag, hogy megengedi nekünk a zsidó probléma megoldását olyan módon, ahogyan az megfelel a mi nemzeti és faji törekvéseinknek, valamint azon tudományos módszereknek, amelyeket Németországban fejlesztettek ki az ottani zsidók kezelése során.” Hitler válasza: „A zsidók a magukéi.” – olvasható Husszeini visszaemlékezéseiben.

1941-ben úgy tűnt, hogy nincs erő, amely a Wehrmacht előretörését megállítsa. A Palesztinában akkor élt arab többség egyre súlyosabb biztonsági kockázattá vált mind a brit hatóságok, mind az akkor alig félmillió zsidó jisuv (közösség) számára.

Az arabok szabadítóként várták a német csapatokat. Magát Adolf Hitlert az egész arab Kelet Abu Alinak, afféle messiásnak tekintette. Az arab kávéházak slágere magyarra fordítva így hangzott: *„Nincs többé Monsieur, nincs többé Mister / Az égben Allah, a Földön Hitler”*. („Bila miszju, bila miszter/ fi l-sama' Allah, wa-al-'ard Hitler”)

A német-olasz erőkre végzetes 1942-es El-Alamein-i ütközet után Husszeini rádiószózatokat intézett Berlinből az arab világ vezetőihez, hogy támogassák Hitler harcát a „világcionizmus” ellen. „Kerjete fel, Arábia gyermekei! Harcoljatok szent jogaitokért. Gyilkoljátok a zsidókat, ahol csak éritek őket. Kiontott vérük kedves Allahnak, történelmünknek és vallásunknak. Ez őrzi meg tisztességünket.”

Adolf Eichmann, az európai – közte a magyarországi – zsidóság főhóhéra 1937-ben, a palesztinai angolelles arab „intifáda” idején járt Jeruzsálemben. A brit hatóságok csak 48 órás tartózkodást engedélyeztek számára, de ezalatt talált időt a főmuftival találkozni. Később Berlinben is gyakran összejártak Eichmann hivatalában.

Husszeini 1942-ben megakadályozta, hogy a Vöröskereszt 10 ezer lengyelországi zsidó gyereket kimentsen a theresienstadti koncentrációs táborból, Palesztinában lakó német Templáriusokért cserébe, 1944 márciusában pedig személyesen járt közben Himmlernél, hogy megakadályozza a zsidók menekülését a tengelyhatalmakkal szövetséges országokból.

1945. májusában, a Harmadik Birodalom kapitulációját megelőző napon Svájcba menekült, ahonnan kitoloncolták. Francia fogásba esett, de sikerült megszöknie, s 1946 májusában hamis útlevétellel Kairóba menekült. 1947 októberében Libanonba ment. 1964-ben még elnökkölt a 6. iszlám világkonferencián. 1974. július 4-én halt meg Bejrútban.

[Az életrajzban felhasználtam Ruff Tibor történésznek a „Hetek” lapban megjelent tanulmányát.]

Halmos László

Schnapp Lea

Fogas kérdés: félni vagy nem félni?

Ráadásul nem csupán fogas ez a kérdés, hanem most, amikor arabjaink éles késekkel járnak közöttünk, ismételten aktuális. Fogas, aktuális, és sokadszorra visszatérő ez a kérdés, hiszen több olyan időszak volt a zsidó nép történetében, amikor hasonló kételyeket fogalmaztuk meg magunkban.

Választ, sőt egyértelmű választ keresek rá, és ismét elmúlt időkben kell azt keresnem: az emlékeimben, miközben eseményekben, veszélyekben gazdag történelmünk megannyi epizódja vonul fel előttem, ha nem is mindig kronológiai sorrendben.

* * *

Huszonöt éve már, hogy 1990-ben Irak elfoglalta Kuwaitot, és már a legelső órákban elhangzottak az Izraeli fenyegető kijelentések. Bizonyára emlékeznek arra az időszakra, amikor vezetőink azzal nyugtattak bennünket, hogy védőeszközeink is vannak a gáztámadások ellen, de valószínűleg nem is lesz rá szükség.

Félelmek és kételyek azonban mindegyikünkben felmerültek, felfeltörték. Például: mi lesz, ha Isten őrizze, betörnek Jordániába? Éjjel-nappal hallgattuk a híreket, egyet sem akartunk elmulasztani.

– Nem kell félni – nyugtattak magabiztosan a vezetőink. Mi azonban időnként mégis össze-összerezzen-tünk. Dán Somron hadseregparancsnok így nyugtatgatott:

– Nem kell pánikot kelteni a gázmaszkokkal. Ha szükség lesz rájuk, mindenkinek lesz!

A telefon állandóan csörgött. Egyik alkalommal jó barátunk hívott, Uri, a nyugalmazott kapitány, aki a fiát veszítette el a Jom Kipur-i háborúban. Őt is megkérdeztem:

– Kell-e félni?

– Nincs ok aggodalomra– hangzott a nyugodt, biztató válasz–, de jobb félni, mint megijedni.

Az „utca embere” azt mondta:

– Nem kell félni, mert mindenből származhat valami jó is...

– Adj a Isten! – tettem hozzá gondolatban.

* * *

Aztán a napilapok vezércikkei ezzel a címmel jelentek meg: „Izrael felkészült az esetleges iraki támadásra”. Mose Arens volt akkor a hadügyminiszter, aki kijelentette:

– Izrael nem Kuwait!

Ugyanis Szádám Husszein vérszemet kapott Kuwait könnyű lerohanása után.

Minket, Izrael polgárait pedig csodálatos módon nem fogott el a pánik.

Mindnyájan ismertük nehéz helyzetünket, létszámunkat, viszonyulásunkat az arab sokasághoz. Ekkor, egy gyors körkérdés lebonyolítása során megállapítottam, hogy Izrael fiai nem félős természetűek.

És így született meg bennem a gondolat, akkor is, éppen 25 évvel ezelőtt, hogy visszakalandozom az addig elmúlt évtizedek nem mindig felhőtlen útjaira, és megkeresem azokat az időket, amikor féltem, vagy nem féltem, bár félnem kellett volna.

Most is ezt teszem...

Gyermekkoromban nagyon féltem a részegektől és nem is volt hiány belőlük a szülővárosomban: hajnaltájt dülöngélve, ordítózva igyekeztek hazafelé, sokszor kiáltoztak az ablakunk alatt. Egyik alkalommal tanúja voltam, amikor egy ilyen ittas ember az öklével bezúzta az ablakot. Persze, hiszen részegen is tudta, hogy melyik a zsidó ablaka. Az élmény hatására soha nem is mentem aludni, amíg a spalettákat be nem rigliztük. Azután még sok-sok félelmetes dolog történt ifjú életemben, de megrázó félelmekre mégsem tudok visszaemlékezni. Pedig talán sokszor jobb lett volna félni: félni a deportálástól és félni mindattól, ami aztán bekövetkezett. Mert, talán ha én, vagy a szüleim és még sok-sok ezren jobban féltünk volna, talán tettünk volna, tehattunk volna valamit, ami megelőzi, kivédi a tragédiát.

Az igazság az, hogy jómagam és más korombeliek is, bár még gyermekszámba vettek minket, éppen attól féltünk, hogy valamit tegyünk az ár ellen.

Visszatérve az emlékező kutatáshoz: alig találok bármilyen félelemérzést az akkori történetekben...

* * *

A szelektálástól sem féltem Auschwitzban, hiszen a szüleimet, testvéreimet már úgyis baloldalra küldték...

Akkor sem féltem, amikor a hajónk SOS-jeleket bocsátott ki és még egy jó napi út volt a haifai kikötőig, pedig karomon hoztam három hónapos kisfiamat. Biztosra vettem, hogy partot érünk, hiszen Erec Jiszráélbe mentünk, önszántunkból, noha érvényes vízumunk volt Amerikába is...

Nem féltem az atliti Bét-Olimban, pedig éjjelente sakálok üvöltöttek valahol, nem messze a barakkoktól...

Nem féltem, hogy nem lesz kenyér, mert tudtam, hogy mi dolgozni jöttünk...

Nem féltem, hogy nem lesz lakása három pici gyermekemnek, pedig amikor a második és harmadik meg-

született, még csak egyetlen pici szobáskánk volt...

Akkor sem féltem, amikor az árvíz bejött abba az egyetlen szobába, mert tudtam, hogy jó szomszédainkhoz bármikor felvihetem őket...

Nem féltem, amikor a nehéz időkben (céna) jegyre kaptuk a kis adag élelmiszert, mert ebből is tudtam jó falatokat készíteni. Erőt adott a tudat, hogy itt vagyunk, itthon vagyunk...

És nem féltem, amikor vészjósító híreket olvastam az akkori Új Keletben, hogy kicsiny országunkat mindenfelől támadják, mert tudtam, hogy itt az én férjem is katona...

És akkor sem féltem, amikor besötétített ablaknál álltunk a petróleumlámpa gyenge fényénél – mert együtt voltunk, mert zsigereimben éreztem azt az egységet, amely elnyomta a veszélyre figyelmeztető érzéseimet.

* * *

Nem először írok erről a témáról és előre is elnézését kérem az olvasónak, ha a következő kis mozzanat esetleg ismerősnek tűnne. Ahogyan fentebb is felsoroltam – áradnak az emlékek, és a következő is felbukkant:

A színáji háború idején történt, 1956-ban, éppen 59 éve. Bombáztak és én egyedül voltam a 3-4-5 éves kisgyermekeimmel. Lementem velük éjszaka a légi támadások esetére épült falhoz, és szorosan fogtam a kicsik kezét– egyik kezemben kettőt tartottam.

– Anyám, én félek... „Ich hab majré” – mondta így jiddisül a szőkefürtös kis Dávid, ahogyan anyósomtól hallotta. Jobban megszorítottam a kis kezét. Ott azonban, a sötét udvaron, az ágyúdörgések közepette, őszintén bevallottam a kisfiamnak, hogy bizony, én is félek...

* * *

A Hatnapos Háborúban, 11 évvel a fenti eset után már nem féltem, mert akkor már fizikailag és lelkileg is annyira itthon voltam! Tudtam és éreztem, hogy olyan hadsereg és olyan katonaság vigyázza létünket és biztonságunkat, hogy nem kell félnem.

Újabb hét év telt el és jött a Jom Kipur-i háború. Jichák fiam a templomból szaladt az egységéhez és én nem féltem! Ám az is lehet, hogy csak így emlékszem, mert most hirtelen az a kép ugrik be, hogy a szent ünnep elmúltával Jicháknak csomagolom a két váltás fehérműt, mert nekem eszelősen az volt a legfőbb gondom, hogy a fiam egy szál ingben ment el. Sikerült is elkapnom az

egyik katonatiszt rokonomat és kikönyörögtem, hogy segítsen nekem eljuttatni Jicháknak a csomagot. És így az emlékek pergése közben azt is megírhatom, hogy amikor a Rámát Dávid-i katonai tábor kapujánál álltam, tőlem 50 méternyire robbant a bomba, amelynek akkor két halálos áldozata volt. Számomra annyira fontos volt a csomag átadása, hogy egyszerűen nem emlékszem félelemre. És bizony ez a háború hat napnál tovább tartott...

Közben jöttek a hírek a fiúkról, akiket fiamként szerettem, és másokról, akiknek hősi halálát fáklyalángok árnyékában sorolták fel a televízióban a megrendült bementők. Nem is maradt idő a félelemre, mert egyfolytában csak a szomorú hírekre figyeltünk. Állandó feszültségben éltünk akkor, és élünk, azóta is...

A 2006-os második libanoni háború és a későbbi gázai összecsapások idejéből sem emlékszem a félelem érzésére. Harag volt bennünk és sok-sok aggodás, de félelem?

* * *

Jeruzsálemben élek és naponta utazom a könnyű vonatnak nevezett vilamoson, amelynek megállóiban már előfordultak késelések az elmúlt hetekben. Azt sem tapasztalom, hogy kevesebben használnák ezt a kényelmes és gyors közlekedési eszközt, mint annak előtte... Ahányszor körülnézek az utasok között, mindannyiszor látok vallásos és világi zsidókat és békésnek látszó, dolgukra igyekvő arabokat, akiket egy ideje divatosan palesztinoknak nevez a média. Nekik sem könnyű. Nekik is szembe kell nézni a félelemmel és nem ritkán, a szemekből áradó – nem szeretem ezt a szót, mert mesterségesen szított érzelmekről, indulatokról beszél – igen, a gyűlölettel.

* * *

Végül a fogas kérdésre egyetlen választ látok: ha összehasonlítjuk a mostani helyzetet a múlt megannyi, népünket sújtott tragédiájával– bizony nem kell félni, mert „fölöttünk az Isten kegyelme”.

Van egy heti Tóraszakasz is, amely megnyugtató választ ad a kételyekre:

„Ha azt mondod szívedben, számosságban ezek a népek nálamnál, hogy tudnám őket elűzni? Ne félj tőlük! Emlékezzél meg arról, amit az örökkévaló, a te Istened tett a fáraóval, egész Egyiptommal... Így fog tenni az Örökkévaló, a te Istened mindazokkal a népekkel, amelyekről félsz...”

Tolvajok az éjszakában

A tárgyalóasztaloktól és békekonferenciáktól távol, az átlagemberek látókörén kívül zajlik az igazi küzdelem Izrael földjéért. Sötétedés után pokollá válik az élet számos izraeli farmon, ahol állandósultak a betörések, lopások, rongálások, ellehetetlenítve a zsidó földművesek és állattartók életét. Néhány éve régi-új kezdeményezés igyekszik a helyzeten változtatni: önkéntesekből verbuválódott csapat védi a zsidó tulajdonban lévő földeket - tudtuk meg a zsidó.com összeállításából.

Éjfél van, s a Jokneámhoz közeli, galileiai Bét Lechem mosáv kerítése mellett idegenek tűnnek fel. Azt figyelik, merre járnak az őrszemek. Ha nincsenek a közelben, talán ismét lehetőségük lesz juhokat és teheneket elhajtani. Ekkor azonban Slomó Lampert dzsipjének reflektorai világítják meg az utat, s a tolvajok üres kézzel távoznak.

Lampert csoportjának tagjai az izraeli társadalom minden rétegét képviselik. Bal- és jobboldaliak, vallások és világiak, vidékiek és városiak, vállalatvezetők és diákok, ügyvédek és fizikai munkások. Még az életkor sem jelent akadályt, legidősebb önténtesük 84 éves. Fegyverük és egyenruhájuk nincsen. Havonta egyszer őrszemnek állnak, hogy a zsidó farmereknek segítenek megővni a termést, az állatállományt és a gépparkot a rendszeresen próbálkozó tolvajoktól, akik többnyire a környékbeli arab falvakból érkeznek.

A kezdeményezés több mint száz éves múltra tekint vissza. 1909-ben Alexander Zaid és Jechezkel Chenkin alapították meg a Hásomer (Az Őr) nevű önkéntes csapatot (mely nem áll kapcsolatban a marxista Hasomer Hacair mozgalommal), hogy a Szentföld északi részén frissen alapított zsidó mezőgazdasági településeket védjék az állandó arab támadásoktól. Az ő példájukat követve éledt újjá a mozgalom Hásomer Háchádás, azaz Új Őr néven 2007-ben. Rövidesen 1500 önkéntes várta a hívásukat az ország minden részéből.

A tábortűz körül

Slomó Lampert körbevezet minket a mosáv kerítése mentén. Gyönyörű, nyári este van, de a közelgő éjszaka számos meglepetést tartogathat. Sajnos már gyilkosság is történt: tavaly májusban a 70 éves Dávid Ben Kaparát verték agyon a földjén dolgozó arab munkásai.

Slomó megáll és egy frissen vágott lyukat vizsgál a kerítésen. „A szomszédos arab településekről gyakran surranak ide tolvajok. Igyekeznek minél több helyen átvágni a kerítést, hogy egy későbbi akciójuk során hasznukat vegyék a lopott termény vagy gépek kicsempészésénél, az állatok elhajtásánál.” Ekkor egy autó fékez a közelben. Slomó rögtön odasiet. Látja, hogy három arab érkezett, feltehetőleg terepszemlét tartani. „Nincs itt semmi keresnivalótok, tűnés innen!” – kiált rájuk. A sofőr kiköp az ablakon, káromkodik egy cifrát, majd elhajt. „Ezek a kedves szomszédok már évek óta keserítik a helyiek életét. A hatalmas anyagi kár miatt számos farmer felhagyott a mezőgazdasági munkával, és elhagyta a földeket, melyek így arab kézre kerülhetnek. Minnél inkább jelen vagyunk a területen, annál egyértelműbb az üzenetünk: a földek zsidó tulajdonban maradnak!”

Folytatjuk a dzsiptúrát Slomóval a mosáv környékén, figyeljük van-e mozgás a sötétben. „A rámadán ideje alatt nagyon megnövekedett az állatlopások száma. Az egész napos böjtölés után a muszlimok nagy lakomát rendeznek minden este, melyhez jól jön a mosávból lopott bányók húsa. Sajnos a rengeteg veszteség miatt lecsökkent a zsidó állattartók száma, sokan feladták az állandó fosztogatással és vandalizmussal való küzdelmet. Mi azért vagyunk itt, hogy véget vessünk ennek.”

Hajnali kettőkor tábortűz körül ülő férfiak csoportjához érünk. Mellettük több száz kecske és bárány pihen. „Hajnalgig itt maradunk.” – mondják. „Ha látják, hogy éberen őrködünk, nem mernek közelíteni. Figyelni kell, mert egy nyáj elhajtásához elég öt perc is.” A tűz mellett találjuk a 18 éves Menáchem Goldenberget is. Barátaival együtt egy évvel elhalasztották a hadseregbe vonulást, hogy itt lehessenek. „Többet kapok, mint amennyit adok. Itt megtanultam, milyen egy ügyért harcolni, hinni valamiben, és tenni is érte.” Idejüket megosztják a tanulás és az őrködés között. „Az arabok eleinte nagyon meglepődtek, amikor látták, hogy van merszünk szabadon le-

geltetni az állatokat a környéken. Korábban gondolkodás nélkül behajtották az állataikat a mosáv földjére legelni, mert tudták, hogy következmények nélkül megethetik. Ha érkezett is bejelentés a rendőrségre, nem történt semmi. Most azonban aprólékosan dokumentálunk minden behatolást, és a bizonyítékok csatolásával feljelentés teszünk. Ez végre meghozta az eredményt. A lopások száma is jelentősen lecsökkent, mióta itt vagyunk.”

A Somer Háchádás önkéntesei nem keresik a konfliktust. A lényeg, hogy jelenlétük jól látható legyen. Őrjáratokat tartanak, tábortűzeket gyújtunk, jelen vannak a területen. Ez elég ahhoz, hogy világossá tegyék szomszádaik számára: a földnek van gazdája.

Slomó Lampert, aki már több, mint egy évtizede segíti a mozgalmat, megjegyzi: „Fontos, hogy a zsidó farmerek tudják: a nép törődik velük. Korábban nagy volt a keserűségük. Bár rendkívül fontos szolgálatot tettek az országnak azzal, hogy művelték a földet, élelmiszert termeltek, és állatokat neveltek, mégsem kapták meg az elvárható figyelmet és segítséget. Egyedül nem voltak képesek megátolni a folyamatos lopásokat és rongálásokat. Úgy érezték, az ország cserben hagyta őket.”

Slomó és barátai akkor döntöttek el, hogy tesznek valamit, miután több megrázó esetről szereztek tudomást. Ilyen volt pl. Daniel Kleinhork esete Givát Nili mosávból. Kleinhorn Argentínából érkezett, és úgy tervezte, hogy Izraelben is marhatenyésztésből fog megélni. Vásárolt néhány tucat állatot, és jelentős költséggel kerítést épített legelője köré. Egy reggel azonban a kerítésen hatalmas lyuk éktelenkedett, és az állatoknak egytől egyig nyoma veszett. Kleinhork követte a nyomokat, melyek a közeli arab falu, Kara határába vezették. Egy olajfaligetben talált rá egy nagy halom marhafejre. Mint kiderült, állatait a tolvajok még hajnalban levágták és húsuikat eladták a falubelieknek. Kleinhork azonban nem adta fel a küzdelmet. Rokoni segítségével megerősítette a kerítést, és újabb szarvasmarhákat vásárolt. Bízott benne, hogy ez alkalommal sikerrel jár, és képes lesz biztosítani megélhetését. Nem így történt. Az arabok ismét betörték a legelőre, és elvitték az állatokat. Ezt a kárt már nem volt képes finanszírozni, ráadásul állami segítséget sem kapott, így elhagyta a legelőt, és beköltözött egy városba.

Kobi Cár fáti az alsó-galileiai Mászád településén építette fel házát. Állami földet bérelt a közelben, ahol kecskenyáját tartott fent. Hamarosan azonban lába kelt a nyájnak. Mint kiderült, a szomszédos faluban élő, vele kifejezetten jó viszonyt ápoló arab ismerősei voltak a tettesek. Ezután új állatokat vásárolt, de ismét elhajtották őket. Miután ez még néhányszor megismétlődött, úgy döntött, kiköltözik házából, és a legelőn, állatai mellett tölti az északakat. Végül követte őt a mezőre felesége és fia is. Kobi számos alkalommal sikeresen kergette el a tolvajokat, egyszer azonban két arab vascsövekkel támadt rá, és kis híján agyonverték. A rendőrség rövid idő múltán eredmény nélkül zárta le a nyomozást.

Ámirám, egy másik galileai farmer korábban rendőrségi nyomozóként dolgozott. Régi álmát valósította meg azzal, hogy Kármel város mellett, egy 400 hektáros földet kibérelve, juhokat kezdett tartani. A környékbeli arab falvak, Deir-ál-Ászád, Madzsd-ál-Krum, Náfách, Jánuach és Járká lakói sajátos módon köszöntötték új szomszédjukat: megrongálták a kerítését, ellopták a szerszámaikat és az állatait, illetve kivágták számos olajfáját. Tapasztalt rendőrként a hivatalos feljelentés mellett magánnyomozásba is kezdett. Hamarosan rá is talált az elveszett nyájra az egyik közeli faluban. A rendőrség segítségével visszakapta juhait, de az eset nem riasztotta el az elkövetőket. Néhány nappal később Ámirám egy mérges kígyót talált dzsipjének ülésén.

Egy öt évvel ezelőtti kormányzati vizsgálat felderítette, hogy a farmereknek semmilyen hivatalos szerv sem képviseli, amikor a szomszédos települések lakói fosztogatják birtokaikat. Kiderült továbbá, hogy bizonyos helyeken védelmi pénzt szednek az elkövetők, és halálosan megfenyegetik azokat a károsultakat, akik feljelentést tennének a rendőrségen, vagy megfigyelőkamerákat akarnak felszerelni. Az utóbbi években 50 százalékkal emelkedett a lopások száma, a feltárt esetek száma azonban 80 százalékkal csökkent. Rágit hoztak egy rendőri egységet, melynek feladata az ilyen jellegű bűncselekmények megakadályozása, egyelőre a tervezett létszám alig több, mint felét töltötték be, és a munkájuk sem túl hatékony.

A lehetetlen helyzet miatt mind több zsidó farmer hagy fel a mezőgazdasági munkával. Jó példa erre Kfár Hánászi kibuc, ahol eddig 400 hektár földet hagytak parlagon, mert képtelenek megakadályozni a szomszédos arab településről, Tuba Zangariából érkező tolvajok károkozását. A közeli Ámiád kibucban már 1300, Nácrát Iltiben pedig 2000 hektár föld hever parlagon, ugyanezen ok miatt.

Késő északai túránk folytatódott Slomóval. Hamarosan Rámát Jochánán kibuchoz érkezünk, ahol két önkéntes várt bennünket. Elmondták, hogy ők az egyik idős kibuctag, Ájelet Gordon asszony hívására érkeztek. Ájelettől tavaly 10 bikát és 30 tehenet loptak el. Saját maga talált az elkövetők nyomára, akik addigra már levágták az állatokat. A rendőrség ez esetben közbelépett, és megtérítette a kárt. Az eset után azonban különös jelenség vette kezdetét: minden sikeres ellés után másnapra eltűntek a borjak. Ájelet tudta, hogy ismét neki kell nyomonznia, ha eredményt akar látni. Lefizetett valakit, aki megtalálta az elkövetőket, és úgy tett, mintha megakarna vásárolni a borjakat. Az alkudozást rögzítette egy rejtett felvevővel. Amikor Ájelet meghallotta a tolvajok hangját, majdnem elájult: arab barátai voltak azok a szomszéd faluból.

Ájelet egyik segítője Sir Levinger, a déli Sádmot Devora településről. A diáklány informatikusnak tanul a Ben-Gurion Egyetemen, de havonta kétszer északra utazik, hogy őrködjön a kibuc földjein. „Magam is földműves családból származom. A mi életünk is beárnyékolta a negevi beduinok folyamatos fosztogatása. Minden elvittek, ami mozgatható volt: terményeket, állatokat, járműveket. Tudom jól, mekkora fájdalom egy farmer számára, amikor az általa verítékkal megtermelt javaktól fosztják meg. Amikor hallottam a Hásomér Háchádás megalakulásáról, rögtön tudtam, hogy köztűnk a helyem.” Sir már évek óta önkénteskedik. Elmondta, hogy nem mindenkit az ideológia vezérel, amikor csatlakozik hozzájuk. „Vannak, akik csak ki akarnak lépni a taposómalomból, élvezik, hogy a természetben vannak, a szabad ég alatt. Ez persze nem teszi kevésbé értékessé a munkájukat. A járőrözés alatt gyakran találunk elszórt szemetet, tűzrakás maradványait, azaz nyomokat a tolvajoktól, akik várják a megfelelő pillanatot a besurranásra, de jobbnak látták visszafordulni, amikor felfigyeltek a közeledtűnkre.” Sir társa Erán Szolomon volt, aki civilként minőségbiztosítási ellenőrként dolgozik, s havi egy szolgálatot vállal. „Azért vagyunk itt, hogy a Gálil zsidó kézben maradjon. Nem hagyjuk, hogy elűzzenek minket a földjeinkről.”

Mivel a Hásomer egy önkéntes szervezet, tagjai maguk gondoskodnak az utazásukról, ételükről, italukról. „Mindenki azt gondolja, hogy a hit Erec Jisráel fontosságában kizárólag a jobboldal privilégiuma, míg a békére való törekvés csak a baloldálnak fontos.” – mondja Eli Keinan, egy biztosítótársaság menedzsere Ránánából. „Élénk vitákat folytatunk éjjelente a tábortűz körül, de egy dologban mindannyian egyetértünk: a sorsunk összefonódik az ország sorsával.” Amikor Keinan elhatározta, hogy csatlakozik a csoporthoz, több ismerőse rosszallását fejezte ki. Leginkább régi barátja, Cvi Máor ellenkezett vele. Mára azonban ő, a Klálit egészségbiztosítási pénztár egykori igazgatóhelyettese, is tagja a mozgalomnak. „Eleinte kinevettem Keinant.” – ismeri el. „De ma már magamon is nevetek, hiszen időközben én is csatlakoztam. Kíváncsi voltam, mit csinál az én bold barátom a galileai éjszakában. Azt gondoltam, talán a hadsereg után érez nosztalgiát. De most én is itt vagyok, és boldoggá tesz a tudat, hogy még ebben az életkorban is tudok valamit tenni az ország és az itt lakók védelmében. Ez egy szent kötelesség.”

Dr. Avi Mizrahi az Ászáf Hárofe kórház orvosa, de havonta egyszer ő is a földeken áll szolgálatba. A Szikamor farmot védi, amely az egykori miniszterelnök, Ariel Sáron tulajdonában volt. „A barátaimmal együtt jövünk. Nem keressük a konfliktust, egyszerűen csak tábortűzet gyújtunk, elemlámpákkal pásztázzuk a környéket, egyértelművé tesszük, hogy itt vagyunk és figyelünk. Ha valaki konfrontálódni akar az arabokkal, az máshova menjen. Mi annak örülünk, ha csendben telik az éjszaka. A lényeg, hogy mindig álljon valaki az őrszozotkon Izrael minden pontján.”

Forrás: Mispacha Magazine, 2015. október 7.

Mózes Teréz

Az elveszett generáció nagyváradai emlékműve

Az Új Kelet egyik nem régi számában hírt adtunk arról, hogy a Tikva Egyesület emlékművet állít a Nagyváradról elhurcolt és oda vissza nem tért gyermekek és ifjak emlékére. Ugyanakkor felhívást is tettünk közzé – a Váradról elszármazottakat a nemes cél támogatására kértük. Örömmel tudatjuk, hogy az emlékmű nemcsak hogy elkészült, de megtörtént annak ünnepélyes leleplezése. Nem érdektelen megemlékeznünk arról, hogy a Tikva Egyesület megálmodói, létrehozói: Teszler Emília és Chereches Livia, Chereches (Mózes) Rózsika Holokauszt-túlélő leányai, valamint a harmadik generációt képviselő Teszler Maya.

Az emlékmű művészi elgondolását, illetve a szobor gipszlenyomatának elkészítését Flor Kent, a venezuelai származású, Londonban élő, európai hírű, neves szobrásznő vállalta – térítésmentesen. Bronzba öntését, hazaszállítását és a felállítással járó költségeket adományokból fedezték. Az emlékmű kivitelezéséhez a nagyváradai, izraeli, amerikai, kanadai, angliai adományozók mellett támogatást nyújtott a római katolikus és a görög-keleti püspökség, valamint a nagyváradai messiáshívő zsidó közösség is.

Nagyváradon már átment a köztudatba, hogy az Auschwitzban meggyilkolt Hey-

mann Éva szimbolizálja és mintegy képviseli mindazokat a gyermekeket és fiatalokat, akik a Holokauszt áldozataivá váltak.

Heymann Éva Anna Frankhoz hasonlóan naplót vezetett. A vidám, mosolygós kislánynak boldog gyermekora volt, teli szép reményekkel, életkedvvel. A gettóba kerülve éles megvilágításban örökölte meg az embertelen, kegyetlen gettóviszonyokat. Az élet borzalmait, a deportálástól való félelem letörölte Éva ajkáról a mosolyt, szeméből kihunyt a fény, hasonlóan azokhoz a gyermek-ekhez, akik végül a gázkamrákba lették halálukat.

Flor Kent sokat foglalkozott a történelem zűrzavarában elpusztult, vagy kimenekített gyermekek ábrázolásával, művei a bécsi, prágai, londoni vasútállomásokon láthatók. Nagyváradai alkotása, bár alapul hozzá Éva mosolygó fényképét kapta, mégis a gondolatokba merült, megnémult, fényét veszített szemű Évát ábrázolja.

Az emlékmű avató ünnepséget október 15-én Nagváradon két helyszínen rendezték meg. Az egybegyűlteknél és az alkalomra rendezett kiállításnak, a beszédeknek a Bihar Megyei Könyvtár nyújtott otthont, az emlékmű leleplezésére a Rhédey kertben (ma Bálcescu park) került sor. Ott helyezték

el a szobrot, ahonnan 71 évvel ezelőtt Auschwitzba indultak el a Várad zsidó lakosságával megrakott halálvonatok.

Az ünnepségen részt vett John Andrew, az akció londoni támogatója, Flor Kent, a műemlék alkotója, a megye, a város vezetői, képviselői, az egyházak püspökei a Holokauszt idős túlélői, és sokan mások, gyerekek, fiatalok.

Az egybegyűlteket Teszler Emília, a Tikva Egyesület elnöknője üdvözölte, és köszönetét fejezte ki Flor Kentnek, a műemlék alkotójának, Emődi Tamás művészettörténésznek, aki az engedélyek megszerzésében nyújtott jelentős segítséget, valamint – neveik felsorolásával – az adományozóknak és mindazoknak, akik a három éves kemény munka során hozzájárultak a műemlék létrejöttéhez. Flor Kent többek között hangsúlyozta, hogy ezt az emlékművet mindazon Éváknak dedikálja, akik szembe mertek nézni az üldözésekkel. Nagyon fontos emlékezni az egykori Évákra, mert a világ fejlődése ellenére most is sokan szenvednek háborútól, vagy üldöztetéstől, a jövő Éváinak pedig jobb világot kell teremtenünk.

Az elhangzott beszédekből az elveszett generáció miatt érzett szomorúság mellett a remény hangjai csendültek ki. Az a gondolat nyert kifejezést, hogy addig, amíg lesznek ilyen megemlékezések, tudatosítani tudjuk az emberekben, hogy hová vezethet a gyűlölet.

Az emlékművet a Rhédey-kertben Mircea Malan alpolgármester és Maya Teszler leplezte le. Előtte Lévi Miklós hegedűművész, a Nagyváradai Állami Filharmónia tagja a Jiddishe Mame című megható dalt szólaltatta meg, amit a jelenlévők halk dúdolása kísért. Ki-ki az emlékezés virágait és a hagyományokhoz híven apró kavicsokat helyezett az emlékmű talapzatára és egy gyerek, talán iskolás leányka, egy plüssmackót...

Peer Gideon

Izraeli apróságok

című könyve

Dán Ofry bevezetőjével és
Schöner Alfréd rabbi professzor
utószavával megrendelhető

**a 054-6678131-es telefonszámon.
(Külföldről: +972/546678131)**

MAGAZINMAGAZIN

Peer Gideon Megszúrtak

Nem akarok senkinek az idegein táncolni, még kevésbé szeretnék pánikot kelteni, de a tények tények maradnak. Íme: kedden reggel, 8 óra után néhány perccel, de még negyed kilenc előtt, Raananán, meglehetősen központi helyen, egy épület belsejében, a második emeleten, egy 22 éves éveiben járó, fiatal, egyébként mutatósnak mondható arab nő megszúrt.

A felsőkaromat érte a döfés, jóval a könyököm felett, de még a vállam alatt.

Egy másodpercre megijedtem, de nem vesztettem el a lélekjelénetemet. Volt bennem annyi kurázsiz, hogy a szúrt seb felé fordítottam a fejem. Nem láthattam magát a sérülést, mert az arab ápolónő kis vattadarabot tett rá, azzal szívatta fel a ki sem serkenő vért. Ha jól csinálják, vértelen akció az ilyenkor szokásos influenza elleni védőoltás.

Ugyanott, a Kupát Holimban dolgoznak fizioterápikusok is. Az enyém egy arab fiatalember. Hozzá azért kerültem, mert begyulladt a sarkamnál lévő izomköteg (ebben a „kötegben” azért van némi túlzás) és képtelen voltam a sarkamra állni. Nem új tünet, az évek során megszoktam, hogy amikor kéne, nem teszem, de most fáj és, sántikáltam.

Ha a kezelés után sem állok a sarkamra, az nem a sarkam miatt van. Mintha kicserélték volna, nem fáj, és jószerével azt sem tudom, melyik lábamról volt szó.

A fentiekkel nem az egészségi állapotomról kívántam beszámolni, mert tudom, hogy a széles néprétegeket teljesen hidegen hagyja, folyik-e az orrom, vagy sem, és az sem különösebben tarthat számot közérdeklődésre, hogy jelenleg miben sántikálok.

Mindössze arról szerettem volna értekezni, hogy a mai, igen bonyolult helyzetben sem kellene megfélekedni arról, hogy Izrael hét millió lakosa mellett másfél millió arab él ebben az országban. Akiknek túlnyomó része minden reggel munkába megy, és este a jól végzett munka érzésével tér haza. Gondolom, nemcsak Raananán, szűk pátriámban van ez így, hanem Izrael városaiban, falvaiban mindenütt. Nemcsak az építkezéseken, hanem az élet minden

területén. Az üzletekben, éttermekben, a patikákban, az orvosi rendelőkben, a hivatalokban, az üzemekben, a bankokban, az összes egyetemen is, arab diákokkal és arab professzorokkal találkozok az ember. Izraeli útlevelük, izraeli személyi igazolványuk, és izraeli rendszámú gépkocsijuk van. Részük az életünknek, a mindennapjainknak, mint ahogy mi is azok vagyunk az övének.

Persze, tudom, nem rózsás a helyzet, olyan ez, mint a házasságok nagyobb része: nehéz együtt, és nehéz egymás nélkül.

Visszatérve az én arab ápolónőmre. Miközben ültem az asztalánál, és válaszoltam a kérdéseire, hogy azokat bevezethesse az intézmény számítógépébe, a szomszéd szobából átjött egy másik, akcentusáról ítélve orosz anyanyelvű nővér. Egy irat volt nála. Nem igazán értette a benne leírtakat, valószínűleg betege kórlapjáról volt szó. Segítséget kért. Azt szeretne volna tudni, pontosan mi áll a héber szövegben. Ahhoz kellett az arab ápolónő.

Ilyen ország vagyunk, nálunk a fordítottnak a fordítottja is igaz.

Bár nem tartozik közvetlen a témához, de elmondom, hogyan jártam az arab autómosóval. A kocsimat csak kívülről szoktam lemosatni, bent nincs rá szükség, olyan, mintha a patyolatból húzták volna elő. Állandó helyem van, a művelet 25 sékelbe kerül. A munkát gép végzi. A nedves autót arab fiúk törlik le. Két sékel borraválót szoktam adni, tudom, nem sok, de még a tisztesség határán belül van.

A legutóbbi mosatásnál nem volt nálam két sékel apró, pontosabban volt, de a második sékel már nagyon apróban. Azzal fizettem, de úgy, hogy az egy sékeles érmét felülre tettem, nehogy azt gondolja a fiatalember, hogy csupán apróval akarom kiszúrni a szemét.

A tenyerén szétterítette a pénzt, látta, mennyit kapott. Megkérdezte, vannak-e kis gyerekeim. Mondtam, hogy igen, pedig nincsenek, kicsiben csak unokáim vannak.

– Akkor adja oda nekik – mondta, és az egészet visszaborította a markomba.

Büszkeség? Még az is lehet...

Karen Mack – Jennifer Kaufman: Freud szeretője

Úgy tűnik, hogy a szépirodalomnak álcázott ponyva sohasem megy ki a divatból. A műfaj futtatói okos emberek, könnyen alkalmazkodnak az olvasóközönségük igényeihez, azaz kemény táblás és igényesen megszerkesztett borítóval cserkészik be az olvasókat. Elvégre a vonaton, buszon vagy akár otthon ülve már nem divat egy Júlia-Romana sorozattal pózolni. A társadalom megköveteli, hogy felszínesek és lehetőleg tudatlanok legyünk, de annyi eszünk azért legyen, hogy ezeket a tulajdonságokat értékesnek tűnő dolgokkal álcázzuk.

Mack és Kaufman a fent említett stratégiára építették regényüket. A bestsellerré válás reményében fogták Freudot és a pletykát, miszerint közte és sógornője, Minna között több volt bizalmas barátság-nál. A szerzőpáros nem is nagyon bajlódott a szereplők kidolgozásával, inkább a kor di-

vatjában, a zsidó szokásokban és persze a gasztronómiában mélyedtek el. Szemtelen és bosszantó húzás, hogy egy Freud köré épített regényben az életéről és a munkásságáról szinte egy szó sem esik. A Minna szálra viszont nem lehet panaszkodni, mert róla az utókor szinte semmit sem tud, a szerzők a fantáziájukra hagyatkozhattak.

A történet a pezsgő Bécsben játszódik, a század elején. Freud nem tudja elfogadtatni új elméleteit, ezért karrierje egy helyben toporog. Felesége, Martha kiállhatatlan, prűd és valószínűleg frigid is, ami hat gyerek és egy önhitt, mindenki másnál mindent jobban tudó férj mellett még érthető is. Ebbe a káoszba költözik be Minna, aki mindenben Martha ellentéte. Minnát lenyűgözi Freud felfedezése és személye. Freudnak pedig egyáltalán nem kell megérőltetnie magát, hogy ezt a gyermekien

naiv, ugyanakkor rendkívül intelligens lányt rossz útra térítse. Minna szenved a tiltott szerelem bűne miatt. Hiába próbál elmenekülni, új életet kezdeni, Freud mindig útját állja.

A Freud szeretője kiábrándító könyv. Ha azonban elvárások nélkül vesszük kézbe és szemet hunyunk a pontatlanságok felett, akkor egy két-három órás utazásban lehet részünk a kevésbé dicső múltba.

Magyar Tímea

A könyv megvásárolható vagy kölcsönözhető a Drory Könyvtárban. A könyvtár elérhetősége a világhálón www.dkabala.com honlap, a Facebookon: Drory Izraeli

Magyar Könyvtár: A könyvtár címe: Givatayim, Enzo Sireni 20. III/10. Telefon: 054/391-1831.

TESTI-LELKI EGÉSZSÉGÜNK

Krasznai Éva

A gutaütés nem válogat

Világszerte évente 15 millióan esik a stroke áldozatául, ugyanakkor minden hatodik percben meghal egy ember szélütés következtében.

A gutaütés nem válogat, a legváratlanabb pillanatban csap le. Ahhoz, hogy a betegek idejében megkapják az életmentő vérrögoldó kezelést, ismerni kell a betegség tüneteit, és azonnal mentőt kell hívni. Minderről az október 29-e a Stroke Világnapján a szokásosnál is több szó esett.

A stroke angol szó, ami ütést, csapást jelent, így a magyar köznyelv nem véletlenül hívja a betegséget szélütésnek, gutaütésnek. Kutatások bizonyították, hogy az agyvérzés érendszeri megbetegedés. A szélütés való igaz, hogy az agyban történik, azonban következményei az egész szervezetet érinthetik.

A rák és a szívbetegségek után a gutaütés a harmadik leggyakrabban halált okozó betegség. A statisztikai adatok szerint a túlélők 48 százaléka féloldali bénulásban, 12-18 százalék beszédzavarban szenved, 22 százalék járásképtelen, 24-53 százalék részben vagy teljesen mások segítségére szorul, 32 százalék küzd depresszióval. Egy évvel a stroke után a betegek harmada már nem él, harmada maradvány tünetekkel, csak mások segítségével tudja élni a mindennapjait, harmada pedig vissza tud térni a munkába és képes ellátni magát.

Az összes stroke esetet tekintve mintegy 10 százaléka 50, míg 27 százaléka pedig 60 éves kor alatt jelentkezik. Az elmúlt években nem egy fiatal és középkorú felnőtt esett a stroke áldozatául, sőt, ez a betegség gyermekkorban is egyre gyakrabban fordul elő.

A stroke betegség hátterében legtöbbször az agyat ellátó ér elzáródása áll, csak az esetek 15-20%-ában beszélhetünk agyvérzésről, mint kiváltó okról. Ma már széles körben ismert, hogy a stroke kezelése azért is sürgős, mert a szélütés minden órájában mintegy 700 km idegpálya és 2 millió idegsejt pusztul el.

Tünetek és előjelek: hirtelen kialakuló féloldali végtaggyengeség, bénulás, ernyedt, zsibbadt arcfél, hirtelen kialakuló beszédmegértési zavar, szóformálási nehézség. Hirtelen bekövetkező látászavar, kettőslátás, látótér kiesés, látásvesztés vagy csökkenő látásélesség. Hirtelen egyensúlyvesztés, szédülés, koordinációs zavarok, a térérzékelés hirtelen elvesztése, hirtelen memóriazavar is e körbe tartozik.

A fentebb leírt tünetek, előjelek lehetnek múltó jellegűek vagy marandóak, együtt vagy külön-külön is előfordulhatnak. Akár már egyetlen jel megléte is figyelmeztethet a stroke kialakulására. A tünetek kialakulása viszonylag hirtelen, akár ébredéskor, vagy pár perc alatt jelentkezhetnek. Senkit ne téveessen meg, ha a tünetek gyors javulást mutatnak, mert visszatérhetnek, és végleges bénulássá súlyosbodhatnak.

Az agy vér-, oxigén- és tápanyagigénye óriási, energiatartalékai szinte nincsenek. Ha a vérrellátási zavar néhány óránál hosszabb ideig tart, az agyszövet elpusztul. Újibegynyi izom- vagy májszövet pusztulása lényeges következményekkel nem jár, hasonló mennyiségű agyszövet elvesztése azonban beszédképtelenséget vagy valamelyik testfél bénulását okozhatja.

A beteg ilyenkor elfelejt olvasni, számolni, máskor képtelen a szöveget megérteni. Hall, de nem ért, olvas, de a szóképek olyanok, mintha ismeretlen nyelven íródtak volna.

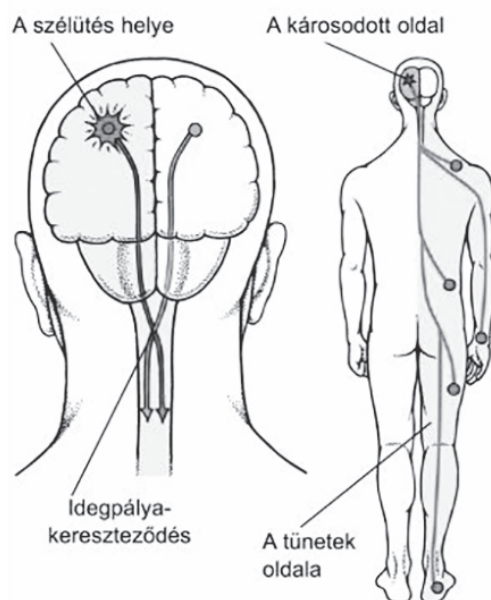
Néha elfelejti, hogyan kell öltözni, késsel-villával enni, saját lakásában nem tud tájékozódni, képtelen a beszélgető partner arcmozgásait felismerni. Nem tudja eldönteni, a partner sír vagy nevet. A mimika által közvetített információ elvész.

Hogy ez ne történjen meg, a tünetek észlelésekor azonnal mentőt kell hívni, hiszen a tünetek megjelenésétől kezdve csak nagyon rövid ideig lehet sikeresen harcolni az idegsejtek túléléséért. Csupán 4,5 órán belül lehet megkezdeni az életmentő vérrögoldást. Ha ez nem történik meg, nincs remény az ér által ellátott terület megmentésére. Érthető tehát, hogy a stroke bekövetkezésekor minden perc számít, hiszen a késlekedés idegsejtjeink millióinak és ezzel együtt az érintett agyterületeknek az elhalásával járhat.

Ha valakin a stroke tüneteit észleljük, az alábbi egyszerű feladatokat kell elvégeztetni a beteggel. Mosolyogjon, vagy mutassa fogait! Arcának egyik fele ernyedt, aszimmetrikussá vált? Emelje fel vízszintesig mindkét karját! Lehanyatlik-e valamelyik keze? Ismétljen meg egy egyszerű mondatot! Összefolynak a szavai? Helytelenül ismételi? Nem talál egyes kifejezéseket?

Miért érinti a szélütés csak a test egyik oldalát?

A szélütés rendszerint csak az agy egyik oldalát érinti. Mivel az agyban az idegpályák átkereszteződnek, a tünetek a károsodással ellentétes oldalon jelennek meg.

A megelőzés érdekében nagyon fontos a rizikófaktorok karbantartása. A stroke kockázati tényezői között említhetjük a magas vérnyomást, a cukorbetegséget, az extrém túlsúlyt, a dohányzást, a túlzott alkoholfogyasztást, de köztük van még az úgynevezett pitvarfibrilláció is, ami az egyik leggyakoribb szívritmuszavar. Aki ebben a betegségben szenved, ötször nagyobb az esélye, hogy megüsse a guta.

Éppen ezért nagyon fontos, hogy mindenki tisztában legyen a megelőzési lehetőségekkel, illetve a betegség tüneteivel.

Róna Éva: MI, AZ IKREK

című két kötetes élményregénye új kiadásban ismét kapható.

Megrendelhető a szerzőnél: Róna Éva

Rehov Shay Agnon 13/12 5560757 KIRIAT ONO

Ára: 100 seke + postaköltség 10 seke

Telefon: 03-5343853. Külföldi hívás esetén: +972-3-5343853

Róna Éva A balkezesség rossz szokás?

Dr. Hámori József agykutató szerint a „domináns kéz” tulajdonságát egy génpár kódolja, s csak az a gyerek lesz biztosan balkezes, amelyik mindkét szüleitől a balkezességet örökölte. Sokan nem törődnek a tudományos magyarázattal, konokul kitartanak amellett, hogy a balkezesség fejlődési rendellenesség, illetve rossz szokás. Ha egy balkezes gyereket próbálnak átszoktatni jobb kézre, a gyereknél megjelenhet a dadozás, nyugtalanság, beszédzavar. Az is elképzelhető, hogy az erőszakos átszoktatásnál a gyerek személyisége is megsérül, agresszivitást vált ki belőle, vagy csökken az önbi-zalma.

Jelenet egy óvodából:

– Megint a rossz kezeddal rajzolsz, Sár-
roni? – kiáltott az óvónéni a megszeppent
ötéves kislányra. – Melyik a jobb kezed?

A gyerek tekintete egyik kezéről a másikra
siklott, majd felemelte mindkettőt és
selypítve azt mondta:

– Vad ez, vad az...

– Ez a jobb kezed – szorította meg az óvó-
néni a feléje nyújtott kezecskét -, ha még
egyszer a másikkal rajzolsz, elveszem tőled
a színes ceruzát.

Sároni jobb kezével ügyetlenül krik-
szalozott az előtte lévő papíron.

– Fát csinálj, almával – szólt rá a mellette
ülő pajtása.

– Nem tudok – mondta a kislány és sírni
kezdett.

– Mi a baj – kérdezte az óvónéni – nem
tudsz rajzolni? Majd megszokod, hogy a
jobb kezedet használod, mint a többiek.

De Sároni nem szokta meg.

Pszichológusok figyelmeztetnek, hogy a
jobb- vagy a balkezesség, akárcsak a beszéd,
természetes folyamat, amely, általában 18-
20 hónapos korban kezd kialakulni. Ettől
kezdvé a gyermek egyik kezét a megtanult
mozgások kivitelezésére használja. A szülők
vagy nevelők ilyenkor figyelnek fel arra,
hogy a gyermek minden jobbkezes művelet-
tet bal kézzel csinál. És elkezdődik az erő-
szakos jobbkézre szoktatás. Ha csupán
helytelen szokásról van szó, a gyerek hama-
rosan átvált a jobbkéz használatára. Ennek
a specializálódásnak négyéves korig be kell
fejeződnie. Amennyiben ez késik, helyes
lenne a gyermekkel a gyermek-neurológus-
hoz fordulni, aki a dominancia tesztekkel
(labdadobás, elkapás, zárnyitás, locsolás, fé-
sülködés stb.) el tudja dönteni, mi a prob-
léma és javasolja a megoldást. Az időté-
nyező azért fontos, mert az idejében felfe-
dett balkezesség megadja a gyermeknek azt
az esélyt, hogy megfelelő kézügyességet sze-
rezzen a későbbi iskolai feladatok elvégzé-
séhez. Amennyiben a gyermek kétséget

kizáróan balkezes, szigorúan tilos az erősza-
kolt átszoktatás. Ezzel egy természetes rend-
szert zavarnának meg. A balkezesség a
megszokottól eltérő megnyilvánulás, de
nem fogyatékoság.

Balkezessé válhatnak azok is, akik a jobb
kezüket, sérülés miatt, hosszabb ideig (hat
hónapnál tovább) nem használhatják. Ezt
szerzett balkezességnak nevezik.

Tudományosan kimutatták, hogy világvi-
szonylatban tíz közül átlag egy ember bal-
kezes. Néhányan a hírneves balkezesek
közül: Napoleon Bonaparte, Albert Einstein,
Franklin Benjámín, Beethoven, Pelé, Petőfi
Sándor, Charlie Chaplin, Heinrich Heine,
Ronald Reagan, Uri Geller, Bibi Natanjáhu,
Bill Clinton, Leonardo Da Vinci, Michelan-
gelo, Barack Obama, Julia Roberts, Sylvester
Stalone és sokan mások.

A balkezesekkel kapcsolatosan közismert
a kreativitás-mítosz, mely szerint magasabb
intelligencia hányadossal – IQ-val – rendel-
keznek, mint a jobbkezesek. Kiemelkedőben
teljesítenek számos speciális területen. Ezt
igazolták az ausztráliai kutatók felméré-
sei, amelyekből kiderült, hogy a balkezesek
gyorsabban oldottak meg számítógépes fel-
adatokat, valamint sportjátékokat, mint a
jobbkezesek.

A balkezesek írástanulása eltér a jobbke-
zesekétől. Ha a pedagógus figyel, hogy a
tanuló többnyire a bal kezét használja, a
jobb kezével bizonytalankodik, rájön, hogy
balkezességről van szó. Az esetre természe-
tes folyamatként kell reagálnia.

A balkezes tanulóknál nem csak a kéz dol-
gozik, az ujjak a kar, a szem is fokozottabb
megerőltetést igényel. Más szabályok is ér-
vényesülnek a betűvetés közben. A balkezes
másként fogja a tollat, gondjai adódnak a vi-
lágítással, a test- és kéztartással a papírfelü-
let használatával. Fontos lehet a padban
ültetésük is, hogy ne üsse össze írás közben
a könyökét a jobbkezes padtársával. A peda-
gógusnak ezekre is fel kell figyelnie.

A jobbkezesség uralkodóvá válása lassan
alakult ki. Hajdani őseinknek is volt gyak-
rabban használt keze, csak nem feltétlenül
a jobb volt az, mint a mai emberek többsé-
génél. Sokféle elmélet fogalmazódott meg,
mi váltotta ki az embereknél a jobb kéz tu-
datos használatát. A magyarázatok közé tar-

tozik, hogy a harcoló katonák a bal kézzel
tartott pajzzsal védték a szívüket, a jobbal
küzdöttek, az anyák bal kézzel ölelték át a
bal oldalukon tartott csecsemőjüket, a sza-
badon maradt jobb kezükkel végezték a dol-
gaikat. Tudományosan elfogadott genetikai
megállapítás szerint tehát, a jobbkezesség
génje vált dominánssá.

Tény, hogy a világot a jobbkezesek szá-
mára rendezték be. A balkezeseket, bizo-
nyos helyzetekben, gyakrabban érheti bale-
set. Ha például a balkezes egy gömb alakú
kilincset akar kinyitni, biztosan ellenkező
íránba tekeri, így az ajtófélfá rögtön meg-
horzsolja az ujjpereceit. A kézfogás sem
egyértelmű feladat a balkezeseknek.

A magyar beszédben a bal kezdetű szavak
számos negatív asszociációt hordoznak ma-
gukban. Például: balsors, baleset, balszeren-
cse, balítélet, balga, balhé, balsiker, baljós-
lat, balfácán, bal lábbal kelt fel, balul ütött
ki stb.

Néhány országban vallási magyarázatot is
tulajdonítottak a balkezességnek. A Bibliát
példázták, amely szerint az utolsó ítéletkor
a jók az Isten jobbára, a rosszak a baljára
kerültek. A balkezességet megbélyegzésnek
tekintették, idegenkedtek tőle. Az irodalom-
ban viszont gyakran feltűnnek ezek a jelen-
tések...

Lion Feuchtwanger világhírű zsidó író
három történelmi regényének egyike a „Bal-
gák bölcsessége” címmel jelent meg. Rotter-
dami Erasmus, egykori neves író, évszázá-
dokkal ezelőtt „A balgaság dicsérete” cím-
mel jelentette meg, a napjainkban is is-
mert, érdekes könyvét.

A hagyomány szerint a Balog(h) család-
név a balkezesek ragadványneve.

A balkezeseket tömörítő amerikai szerve-
zet kezdeményezésére, 1992 óta minden év
augusztus 13-án megrendezik a Balkezesek
Világnapját. Számos országban működik a
Balkezesek Egyesülete, több helyen megta-
lálható a „Balkezesek szaküzlete” is. Ezek-
ben az üzletekben fordítva használható
zöldséghámozót, konzervnyitót, metszőol-
lót, spirálfüzetet, s a balkezesek speciális
igényeihez igazított más használati tárgya-
kat árulnak.

A Neurobiológusok szerint hasznos is
lehet a balkezesség. Például minden olyan
helyzetben előny, amikor gyors mozgásos re-
akcióra van szükség. Az erőszakosabb kö-
zösségekben, állítólag, magasabb a balkeze-
sek száma.

A világ népességén belül 10-20 százalék
között alakul a balkezesek aránya. Az em-
berek viszonyulása attól függ, hogy az adott
kultúrában mennyire tolerálják a balkeze-
séget.

MAGAZIN

Singer Arje Talán...?

Dvóra Berkovics elvesztette édesapját a Iasi-i pogromban. Édesanyja képtelen volt felnevelni hat lányt és egy kisfiút. Mint a legkisebb lány a hatalmas családban Dvórára került a szomorú sors, el kellett hagynia a szülői házat, és menedéket találni egy erdélyi magyar családnál. Ekkor töltötte be Dvóra 10. éves életévét.

A Simleul Silvanie-i zsidótemplomban ott állt az ima után a kislány, és várta a befogadót. Több szülő is elment mellette, de egyiknek sem volt kedve hazavinni a kis árvánkat.

Saul, úgy húsz éves lehetett. A haja fekete volt, arca gondosan borotvált, és megállt Dvóra mellett.

‘Én elviszlek kistestvérem,’ mondta románul. A Mindenható benned visszaadja nekünk a mi kis Ibolyánkat. Ibolyát szülemmel deportálták, és nem jöttek vissza.

Így is történt. Még egy pár óra gyalog, és megérkeztek Zalau városa mellé. Saul ott tartózkodó hat testvére úgy fogadta Dvórát,

mint Hófehérkét, bár nem lehetett őket törpéknek nevezni.

Péntek esténként Dvóra gyűjtötte meg a gyertyákat. Ő ült Saullal szembe, miután felállta a sábatí vacsorát. Ő felügyelt, hogy az összes fiú megkapja, amit szeret.

Reggelenként a köd elpárolgott és a nap kibújt. Madarak röpdöstek a gyümölcsfák között, Dvóra minden reggel segített a háztartási alkalmazottaknak a reggelit felszolgálni új testvéreinek.

Reggeli után a család el volt foglalva. A nagyobbak, Saul vezetése alatt kinyitották a kocsját. A kisebbek felszálltak a lovas kocsira, és miután Dvóra is csatlakozott, elhajtottak az iskolába. Ebéd után mindenki segített a gazdaságban. Néha a szőlősből, vagy a zöldségeskertben dolgoztak. Lassan Dvóra megtanult magyarul is. Már tudott annyira, hogy esti imájába betudta foglalni a az új testvérei nevét.

Egy nap levél érkezett Isából. Dvóra édes-

anyja megírta, hogy megkapták az engedélyt, hogy elhagyják Romániát Izrael irányába. Dvóra le volt törve. Megtalálta a nyugalmat a szertő családnál, most újra kell kezdenie egy új országban az életet. Este felolvasta a levelet Saulnak.

‘Izraelbe? Hát persze. Egy szép napon mi is odamegyünk. Testvérkém, itt soha sem lesz jó a zsidóknak.

A testvérek felszerelték Dvórát új ruhákkal. A lábán piros csizma ragyogott. A fiúk mind kikísérték őt a pályaudvarra. Egyenként megcsókolták, jó utat kívántak neki.

Ő csak zokogott. ‘Viszontlátásra szép Erdély. Viszontlátásra új testvérkém. Gyertek utánam Izraelbe.’

Ha valaki véletlenül a hét testvérből olvassa ezt a történetet, és önmagára ismer, lépjen összeköttetésbe Dvórával.

*Az e-mail cím: arjeds@bigpond.com
Várjuk a leveleket!*

Sándor Judit Körülvesz

Az egyik legszebb alkonyat volt a földgolyó történetében. Rózsaszín-kéken kezdődött, a bal vállam fölül, észak felől érkezett a narancs foltokkal vegyített rózsaszínű áramlás, a jobb kezem felől, déli irányból, lassan szürkébe hajló kékes árnyalat közelített. A levegő lágyan és zsongítón simult rám ... – köszönöm – néztem fölfelé a Jó Isten irányába, illetve arrafelé, amerre általában képzeljük Őt, pedig a Teremtő nem ott lakik. Hanem hol?Hogy erről értekezzek, ahhoz előbb (inkább később) megszületek még egyszer, fiúnak születek, „jesivába” járok és egész életemben buzgón tanulmányozom majd a Tórát és a Talmudot, a szóbeli és írásbeli tanokat, és ha ha ez mind megtörtént, bizonyosan akkor sem fogom tudni a választ(tudni illik, hogy merre lakik az Örökkévaló Isten), de legalább lesz annyi eszem, hogy ezt ne áruljam el senkinek, hanem leírom helyette a földtörténet legeslegszebb alkonyatát, amit emberi szem valaha látott.

A kibuc egyik utcakáján mendégéltem a lakásom felé, és ha kinyújtottam volna a kezem és belemarkolok a levegőbe, biztosan egy darab ragyogó alkonyatot látok benne. Hát miért nem tettem ezt? Jó kérdés. Tele volt mind a két kezem. Az egyikben szatyor, a szatyorban sárgarépa és alma. A másik ke-

zemben egy másik szatyor, abban joghurt és tejföl volt és gesztenyelekvár!!! Ilyen csoda! Nem elég, hogy alkonyat, életemben először láttam az üzlet polcán, és vettem gesztenyelekvárt, így történt, hogy az alkony markolásása helyett alig vártam, hogy hazaérjek és gesztenyelekvárt kóstoljak, mert valami felségesen ínycsiklandó ízt képzeltem el, valami extra extra extra finomságot, és összefutott a nyál a számban és szemem lehunyva egy régi budapesti tél képe úszott körülöttem, amikor óvodából hazafelé jövet a Bethlen Gábor térről rákanyarodva az akkor Landler Jenő – ma István - utcára, forró sült gesztenye illatát fújdogálta a téli szél, és ott szállt körülöttünk az izzó parázs melege, aminek pirosa átlátszott a gesztenye sütő szerkezet résein és húsz fillért kért a hölgy egy szem gesztenyéért (1964-ben vagy 65-ben?) és vettünk tizet 2 FORINTÉRT (!!!) az apu meg én, azért tizet, hogy anyunak is jusson, mire hazaérünk a Nefelejcs utcán keresztül a Marek József utcába ... – de ki kéne nyitni a szemem – jutott eszembe, mert a végén eltévedek, a gesztenyelekvár megkóstolása pedig sürgős ügy, ilyesmit nem halasztgatunk. Kinyitottam a szemem és láttam, hogy az alkonyat színei hogy kavarnak, már a lila is megérkezett és az a rejtélyes mélykékes ragyogás a fák levelein át,

és a virágok szirmait estélyi ruhába öltözteti az alkonyi fény, hát ilyenkor le kell dobálni a szatyrokat a földre (otthon a konyhában), mert ilyenkor szoktak rókák, gyíkok, és párducok és versek kószálni az utakon. Felöltöttem a gyalogló felszerelést, gyorsan belekóstoltam a gesztenyelekvárba(majd máskor elmondom, hogy milyen istenien finom) és mire kiléptem az ajtón ... eltűnt!!! Az alkonyat eltűnt! A földtörténet legszebb alkonyata! Valaki egy sötétkék – majdnem fekete – lepedőt borított rá az egész tájra.

Most mi lesz? Édes illatos alkonyi séta hová lettél? – A gesztenyelekvár a hibás – morfondíroztam magamban. – Megbűntetem, mind megeszem – gondoltam kárörvendezve – de akkor meghízom – folytattam az egyoldalú párbeszédet – a gesztenyelekvár meg lefogy? Csak elfogy és az is az én bajom, majdnem tizennyolc sékelbe került, hát Krőzus vagyok én, hogy naponta tizennyolc sékeles lekvárokat vegyek? Nem beszélve az ezt követő fogyókúra költségeiről és sanyarúságairól. Savanyúságairól?! Dehogysis! Nézzünk ezüst csillagokat, sárga holdkaréjt, némán feketéllő Holt-tenger tükörét, puhán szárnyaló sivatagi baglyot, csapongó denevért ... amikor az alkonyat eltűnik és a végtelen éj kéksötétben körülvesz.

Sós Csaba György

„Ez mégis az én nyelvem...” (3.)

Lengyel Menyhért (1880–1974)

Hollywood és New York között él. Együtt vacsorázik az elnök feleségével, Mrs Roosevelttel. Gershwin koncertjén ül és Bartókra gondol, hogy később felmerüljön benne az ötlet: Bartók film, amint a zeneszerző vándorol hegyen-völgyön és gyűjti a népzene, amiből szimfónia lesz. A kopott megjelenésű Dohnányit hallgatja, aki egyszerű, de ihletett játékaival észrevétlen lenyűgözi a bizalmatlan amerikai közönséget. Hallgatja Hubermann és Menuhin hegedűjátékát, Doráti Antal koncertjét és magyar szóra vágyik, magyar baráti beszélgetésre. Szerencsére Kármán Tódor ott van. Lengyel le is írja később naplójában Kármán karrierjének rövid történetét: „Elmondja, hogy a repülés iránti érdeklődése onnan támadt, hogy még a békében Vészi Margit Párizsban székírozta, keljen fel öt óra-kor reggel, s nézzék meg az első repülő mutatványt. Nem akart, de végül Margit, aki idegen, hisztérikus és erőszakos, rávette... Kimentek megnézte. Akkor támadt az érdeklődése a repülés iránt, mely Németországon keresztül Kaliforniába majd Washingtonba vezette, ahol döntő szerepe lett az amerikai repülés kifejlődésében (a vezérkarral együtt dolgozott), amely megnyerte a világháborút. Szóval Vészi Margitnak köszönhető, hogy megnyertük a világháborút!”

Beköszöntött 1939, Európa rohant a háborúba. „Egész nap a magyar zsidótörvény felháborító depressziójában éltem, a reménytelen gonoszság s ostobaság feletti rémületben. Szörnyű ez a német áfium” – áll a naplóban 1939. január 11.-én. Február 18-án pedig ez: „Magyarország címére: a nemzet nem kaszinó, ahova fel lehet venni s ahonnan ki lehet rekeszteni a tagokat...”

Szánalmas, mikor egy ilyen kis nemzet közepe, vagy buta politikusai szerint rendez be az életét.” Még Ignótus írta régen a Nyugatban: „Az is próféta vonás Lengyel Menyhértnél, hogy nem tud megnyugodni a világ sorában.” A világbéke lehetőségét mind az első, mind a II. világháború hat pusztító éve alatt, és aztán egész életében kereste. 87 éves korában megtalálni véli a megoldást: „...világbéke csak akkor lesz, ha a politikákiütve a férfiak kezéből – nők veszik át. A politika legyen a nők kezében... Ők a fiaik, a férjeik életét nem fogják fölálldozni.” Kilenccvennégy évesen világkongresszust akart összehívni – még a kongresszus törvényjavaslatát is elkészítette –, ahol a világ legokosabb emberei „elrendezik” a világbékét. Lengyel Menyhért Európában rekedt családtagjait elpusztította az embertelenség, húga és annak 4 gyermeke, 2 unokája is Auschwitz áldozatává vált. Fájdalommal, keserű-

séggel írja: „Az igazságérzet, ami a legjobban lázong az emberben, hogy mondjuk egy szegény zsidó asszonyt Hejőcsabáról elvisznek Auschwitzba elégetni. Mi ez?...Drága anyám halálhíre jött... Emmy és Eti tragikus pusztulása – nővérem családjáról még ma sincs hírem – Gott strafe Hitler – Isten büntesse meg Hitlert... – hogy lehetett ezt a disznót egy napig megtűrni.” „Magyarországtól udvariasan búcsút kell venni....Így kell kirekeszteni zaklató érzéseim közül régi hazámat – amely rémítő ostobasága, gonosz könnyelműsége és jellemtelensége áldozata lett.” Az élet folytatódott. Filmet tervezett Szenes Anikó életéről, de a Szenes család nem támogatta ötletét. Raoul Wallenberg életét tervezte kutatni és megírni 1946-ban. Aztán sorra következtek a kudarcok. Hol arról ír, hogy „Szó szerint nincs pénzünk en-nivalóra.”, hol arról, hogy 5 dollár az össz-vagyona.

Humorral, önmarcangolással, aztán ismét ötletekkel, tervekkel, néhány sikerrel telnek az évek és a napló lapjai: „Az élet elviseléséhez készpénz kell vagy filozófia. De jobb a készpénz.”

1950. március: „Bennem egy tehetséges író és egy jó filozófusanyag küzd egy ijedt kis ügyessel, aki szegény gyerekkorától, egzisztenciális pániktól s betegségeképzetektől terrorizálva folyton akadályozza kis mesterkedéseivel egyénisége kifejlődését. Ezért életművem kapkodó, befejezetlen volta, s ezért életemnek ez a kicsinyes vonala s ijedtsége..”

Egy hónappal később: „nem az íráshoz, nem az üzlethez-nem a politikához – az élet-hez kell tehetség.” 1951. szeptemberében New Yorkban szép sikerrel bemutatták a Mandarint. Ez jó gyógyír volt, ugyanis a darab első külföldi peremierje még Németországban, Kölnben botrányba fulladt. Itt az előadás szünetében a karmestert felkereste egy tekintélyes úr, és követelte a játék azonnali beszüntetését. A zene remek, a librettó viszont erkölcstelen – mondta, aztán bemutatkozott: Konrád Adenauer polgármester.

A 75 éves író utolsó nagy amerikai fellángolása és terve 1955-ben a televízió meghódítása.

Négy év múlva már rezignáltan írta: „1924-25-ben 12 magyar színdarab került színre a Broadway-n! És ma?”. Majd később: „1000 tv-író van itt – el kell menekülni.”

Napló, 1960. május 10: „Nekem csak két koffer kell. Egyikben a darabjaim, másikban az irataim. Ez az egész.” Vinkó József szerkesztő írja: „Menyus bácsi pedig semmi más-hoz nem ragaszkodott, csak két kofferjához, az „értékpapíraihoz”. Már-már szánalmas

volt az a harpagoni aggódás, amivel ezt a két (vagy néha több) koffert óvta-babus-gatta számtalan költözködésük során; soha egyetlen napra sem vált meg tőlük, cipelte őket magával, hordárt, taxit hívva segítségül. A két kofferben néhány jegyzetet, két-három legkedvesebb (soha be nem mutatott) színdarabját leszámítva valóban élete legfontosabb kincsei voltak: a naplói. Húsz kötet sűrűn teleírt fekete, sötétkék és zöld notesz – egy élet dokumentumai.”

Lengyel Menyhért 1960-ban, mindkét kofferjével visszaérkezett Európába, Nápolyba.

Szeptember táján elkezdte írni önéletrajzát, amiből végül is csak nyolcvan oldal készült el. A tervezett „nagy mű” befejezetlen maradt. Munkásságáért 1963-ban Róma város nagydíjával tüntették ki. 1965-ben Rómában befejezte biblikus vígjátékát, a Lában leányait is. Ehhez az akkor már óvatos Lengyel Menyhért még a pápa hozzájárulását is megszerezte. És következtek az idős író útravalói, életbölcsségei, emlékei: „Ahova mégy, ahol vagy, érezd magad jól. Rajtad múlik.”

„Lehetséges, hogy a földi élet a létezésnek a legmagasabb foka, s mi a mennyországban élünk – annyi érdekeseget és szépet nyújt az élet –, csak mi nem élünk vele, s örülünk neki – nincs hozzá tehetségünk.” (83 évesen.)

„Az emberiséget boldoggá tenni: megfosztani az elmúlás rémületétől.” (87 évesen)

„Kosztolányi Dezsőné, Görög Ilona 82 éves korában meghalt. Ő volt az első nő, a-kivel tartós szerelmi esetem volt... majdnem úgy volt, hogy elveszem feleségül... De később ő aztán Kosztolányihoz ment férjhez... Évtizedek teltek el, míg egyszer Amerikából látogatóba Budapestre érve találkoztam Ilo-nával. Idős nő volt – néztük egymást, emlé-keztünk egymásra, de nem mentünk bele a múlt emlékeibe.” (88 évesen)

„Az a jó, mikor együtt él egy család, mikor az életnek van egy bizonyos bensősége.” (93 évesen) Végül 1974 októberében, végleges hazatérése után Budapesten: „Ez mégis az én nyelvem. Én egy megsemmisülés előtt állok. De az a szép ebben az egész dologban, hogy olyan emberi.”

A megújított magyar állampolgárságáról szóló, néhány nappal korábban elkészített igazolványát már nem tudta átvenni. Tüdőgyulladásban halt meg 1974. október 23-án.

Lengyel Menyhértnak 1938-tól 1986-ig egyetlen kötete sem jelent meg Magyarországon, és színdarabjait távozása után harminc két évig nem játszották. Balmazújvárosban a városi könyvtár őrzi nevét és itt áll mellszobra is.

Halmos Sándor Kultúrképek dr. Schnitzer Ármin főrabbi életéből (Hunfalva, 1836 – Komárom, 1914)

Kevés olyan hitközség létezik, amely egykori főrabbijának életéből könyvet jelentet meg, ezért örömmel vettem kézbe Paszternák Tamás egykori tanítványom által kiadott, és részemre elküldött 181 oldalas könyvet. A Schweitzer Gábor előszavával megjelent kötet egykori rabbik és jesivák – Hunfalva, Leipnik, Nikolsburg, Gyöngyös, Késmárk, Liptószentmiklós és Komárom – világát idézi elélnk.

Még ritkább az olyan könyv, amelynek létrejöttét magyar és szlovák hitközség is támogatja, és két nyelven jelenik meg.

Dr. Schnitzer Ármin főrabbi 1904-ben megjelent emlékiratai a múltból szóltak, a hétköznapi és ünnepek hagyományait tükrözték, és áttekintést adtak az egykori komáromi zsidóság életéről. A lapokon ismert zsidó személyiségek keltek életre, haladó és ortodox irányzatok képviselői egyaránt.

A zsidó népelet ismert alakjai ismerősnek tűnnek benne, ez azért is történik, mert ugyanolyan szerencsésen ötvözte a korrajzot az életképpel, mint egykor Hochmuth Ábrahám veszprémi főrabbi (1816–1889), vagy a nemrég elhunyt Domán István.

Sikerült összekapcsolnia két korszak – hagyomány és haladás – hídjait, mivel a Sulchán Áruch körül kieleződő viták vezettek az 1868–1869-es egyetemes gyűléshez és a magyar zsidóság több részre való szakadásához, az ortodox és neológ irányzatok különválásához. Ezt a megosztottságot a főrabbi tragikusnak tartotta.

A főrabbi mindig összhangot keresett a hagyó-

mány és haladás között, és személye, gondolatvilága élő tiltakozás volt az ellen, hogy a világi tudás kizárja a vallásosságot. Ő maga megtanult latinul, németül, kívülről tudta Schiller verseit. Példaképe Moses Mendelssohn volt, akinek világnézetét, filozófiáját magáévá tette.

Német, később magyar nyelven prédikált, de a lényegi kérdésekben mindig hű maradt a tradícióhoz.

Erdemes megemlíteni az orgonához kapcsolódó vitát, amit a neológok megengedtek, de ő ellenezte, mert tudta, hogy ezzel a megsértené a konzervatív híveket.

Úgy gondolta, hogy egy vidéki rabbi nem zárhatja ki magát a politikából sem. A liberális párt-hoz tartozott és a városi törvényhatóságnak is tagja volt. A szabadelvű párt jelöltjét támogatta a függetlenségi párt jelöltje ellen, és amikor a vesztes párt hívei bevették a győztes párt híveinek ablakait, a főrabbi azt mondta: ha már bántani akarnak valakit, az ő legyen, ne a szegény ablakok, hiszen ezek nem szavaztak.

1883-ban, a tiszzaeszlári per idején külön megköszönte barátjának, Pap Gábor (1827–1895) református püspöknek, hogy kiállt az igaztalanul megvádoltak mellett, majd később, az 1891-es oroszországi zsidó üldözése ellen hasonlóan, és 1895-ben az ő szavazatán múlt, hogy a zsidó vallás gyakorlását törvénybe iktatták.

Jókai temetése alkalmából Komárom városa a nagy író szülőházában lakó főrabbit bízta meg, hogy a kert földjéből vigyen egy maréknyit a halott feje alá.

A Dunántúli (1897. augusztus), majd Országos Rabbiegyesület (1907) megalakításában szerepet vállalt, és az elnöki tisztelet is betöltötte.

Számos írása fennmaradt a Magyar Izrael című lapban és ezekben többek között sajnálattal állapította meg, hogy minden vallási téren tett engedménynek az lett az eredménye, hogy a konzervatív hívek a másik táborba mentek át, ezért a fiatalság visszahódítását jelölte meg célként. Írásaiban sajátos humorával is megismerkedhettek olvasói.

A vallási békét kereste, de ez sajnos nem mindig valósult meg. A kamocsai kis zsidó imaházat 1908-ban avatták, amelyre a gutai rabbit is meghívták, de mivel ő nem beszélt magyarul, így inkább a református lelkészt kérték fel, mert a hívek haladó párti rabbit nem fogadtak el. Jóval elfogadhatóbb volt számukra a református lelkész beszéde.

Nyolc évtizeddel a háta mögött bölcs nyugalommal készült a végső távozásra, feleségét és gyermekeit arra kérte, hogy ne keseregenek utána. Steiner Jakab, székesfehérvári rabbi búcsúztatta, aki beszédében a modern rabbiról szólt, aki a bölcsészet mélységeibe merült, de vallásos hite soha nem szenvedett csorbát.

Így élt a kortársak és így él az utókor emlékeztében, és biztosan nem gondolta, hogy műve halála után 100 évvel ismét megjelenik Komáromban.

Köszönet a komáromi hitközségnek a kétnyelvű munka kiadásáért, és legyen ez példa más zsidó közösségek számára, hogy egykori tudós főrabbi munkáit újra megjelentessék. Biztosan lenne rá érdeklődés.

XVII. dr. Kardos Albert Nemzetközi Vers- és Prózamondó Verseny Debrecenben

2015. október 25-26-án rendezte meg a XVII. Dr. Kardos Albert Nemzetközi Vers- és Prózamondó Versenyt a Hitközség kultúrtermében a Debreceni Zsidó Hitközség. Támogatók voltak: a Magyarországi Zsidó Hitközségek Országos Szövetsége, a Magyar Zsidó Örökség Közalapítvány és Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata.

A rendezvényen részt vehetett felekezeti megkülönböztetés nélkül minden magyarországi és határon túli magyar nyelvű vers- és prózamondó korhatár nélkül. A verseny célja: emléket állítani Dr. Kardos Albertnek (1861-1945), akinek élete és munkássága tanárként, irodalmárként, nyelvészként Debrecenhez kötődik. A vetélkedő névadója a legelismertebb Csokonai-kutató volt. 1921-ben, az első vidéki zsidó gimnázium Kardos Albert vezetésével jött létre. A rendezők a versenyt négy kategóriában – gyermek, ifjúsági, felnőtt és szép korúak körében hirdették meg. Minden kategóriában kötelező volt a Hitközség szervező bizottsága által megadott versek vagy prózák közül kettő, valamint két szabadon választott vers vagy próza. Természetesen ezek elsősorban zsidó szerzők művei voltak. Az előadók a verseiket nagyon körültekintően választották ki. Az egyik szép korú versenyző (nem zsidó létére) szombaton este az imádkozáson jelen volt. Lapozgatta az imakönyvet. Az ott olvasott sorok ihlették meg, hogy az előre leadott szabadon választott versét módosítsa, egy, a zsinagógához kapcsolódó versre, ezt adta elő.

Ezen a népszerű, 17. rendezvényen 25-en mérték meg magukat. Legtöbben, 12-en, a gyermek kategóriában léptek a színpadra. A magyarországi résztvevők mellett Románia számos helyiségéből (legtöbben Szatmárnémetiből: 4) és Szlovákiából érkeztek. Debreceni, illetve a környékbeli iskolák is szép számban képviseltették magukat a szereplők között. Az „előadó művészek” többsége visszatevő és már várt szereplő volt, családtagként, öleléssel köszöntötték egymást.

Külön örömről szólt, hogy a budapesti dr. Scheiber Sándor Általános Iskola és Gimnázium 4 versenyzővel képviselte az intézményt.

A szellemi táplálék mellett a hitközségi kóser konyhája gondoskodott a kulináris élvezetekről. Október 25-én este, a vacsora után pihentetőként színvonalas kultúr program következett. A Medgyessy Ferenc Gimnázium és Művészeti Szakközépiskola diákjai nagy tapsot kiváltó műsort adtak. Dánielfy Gergő saját számait játszotta gitáron, szavakatokat és énekeket hallottunk a fellépőktől. A diákok felkészítő tanára Várhalmi Ilona Csokonai művészeti díjas tanárnő volt. Meglepetésként a Hitközség „ZS-faktor” kórusa izraeli dalokkal szórakoztatta a nézőket.

A gála műsoron a versenyzők egy kicsit már fel szabadultabban szerepeltek. Már zenei produkciót is hallhattunk. Egyik fellépő cigánytáncossal kápráztatta el a közönséget. A gála után számos díj, külön díj és emléklap került átadásra. A taps-erősség nem ismert határokat.

A hitközségi alelnök, Dr. Feuermann László, mint a zsűri elnöke szakmai szempontból értékelte az idén is magas színvonalat nyújtó versenyt. Igaz a létszám kicsit csökkent az előző évhez képest, de a színvonal nem. Köszönetet mondott a versenyzőknek és felkészítő tanáraiknak. „Jövőre Veletek ugyanitt” – ezzel búcsúzott a résztvevőktől a szokásos módon.

A rendezvény már 17. alkalommal került megrendezésre. Mint mindennek, ennek a lebonyolítása is alkalmazkodik a résztvevőkhöz. Idén olyan sok „cuki” kisgyermek volt, és közöttük is látható volt a korbelt különbség, emiatt az értékelésnél 2 kategóriába osztotta őket a zsűri. Jövőre is várhatóak változások – jelentette be dr. Feuermann László. A két változás: a szép korúak mentesülnek a kötelező versek megtanulásától; a másik: külön kategóriában zenés műsorszámmal is lehet szerepelni. A versenyzők többsége sokoldalú, így lesz lehetőség ennek bemutatására is. Eddig ilyenre csak a gálaműsoron volt lehetőség.

Horovitz Tamás hitközségi elnök zárszavával fejeződött be a Dr. Kardos Albertnek emléket állító nemes szellemű rendezvény.

A zsűri, valamint a hitközség elnöke adták át a díjakat. A helyezéseken kívül mindenki könyvjutalomban illetve oklevélben részesült.

A vizionlátásra 2016-ban!

Kreisler Gábor/Debrecen

Halmos Sándor Magyar–zsidó–török együttélés időszaka

A történészek körében vannak olyan témák, melyekkel nem foglalkoznak, mert időigényes lenne és nem kell senkinek. Én abba az időbe szeretném visszavinni az olvasót, mely idővel egy tudós zsidó-akinek neve és munkássága is elfeledve és utca sincs róla- foglalkozott hűen ésszakszerűen. Ez az időszak senki kutatót nem érdekelt, mert nem tudnak törököül és olyan mint a latin ,mely nyelvet nem beszél itt.

A 145 éves török utalom idejébe, melyről Schulhof Izsák budai zsidó írt.Ő 1650 körül Prágában született,anyja a wormsi rabbi leánya,aki a birodalom legelőkelőbb zsidó családjaival összeköttetésben állott és Efrájim ha Kóhén budai rabbi Eszter leányát vette feleségül, és a budai hitközség vezető férfiai sorába tartozott.

Feleségét a vár visszafoglalása napján ölték meg, kisleányát Sámson a győri fogságban érte a halál. Ő Oppenheimer bécsi bankár házába került, majd Nikolsburgba telepedett le ,de később Prágában új családot alapított.1869 június 21-i tűzvész házával együtt mindenét megsemmisítette, 1873-ban halt meg.

Buda ostromát 3 munkájában is megörökítette,mely közül a legjelentősebb A budai krónika a Kis és Nagy gyászdal című versezet, mely oly bonyolult,hogy Kohn Sámuel is azt mondta róla,hogy képtelen feladat,s ezért fűzött hozzá ő is külön magyarázatokat.

A török sereget leverve a Szent Liga csapatai 1686. szeptember 2-án vették be Budát. A 61 ezer fős sereget Lotharingiai Károly herceg és Miksa Emánuel bajor választófejedelem vezette,a budai várat 10 ezer török katona védte. 1699-ben a karlócai békekötés évében török katona már csak rabként volt Magyarországon. A budai magyarok sorsáról kevés hír maradt fenn, s az ott élt déslávokról.

A vesztesség sorsában osztozkodtak a zsidó közösség tagjai is, de budai zsidók önként és öntudatosan vállalták a közösséget a törökökkel,legtöbbször fegyvert is tagadva. A vár elfoglalása napján sokan lettek áldozatok,mert a huszárok a zsinagógába behatolva 72 főt lemészároltak. A győztesek a budai zsidókat árúciáknak, vagyonukat prédának teintették. Eszterházy Pál nádor sokat Kismartonba telepített le, de sok előkelő zsidó fogolyként került Berlinbe.

A budai vár ostromáról Szalárdi János is írt.

A zsidók a szultán birodalmához kötődtek, mert a törökök vallásuk miatt nem alkalmaztak különleges bánásmódot, míg európa országaiiban a zsidók gyanús bevándorlóknak tekintődtek,hiszen még a XVII.században is mindennaposak voltak a pogromok. Bécsből 1670-ben úszták ki őket, s csak később kapott néhány család letelepedést. Oppenheimer Sámuel 1686–1703-as segítése nélkül szinte mozdulni sem tudtak volna a hadszíntéren harcoló Habsburg seregek.

A szultánnak is a legjobb alattvalói lettek, nyelvtudásuk,kereskedőtőkéjük és összetartásuk révén rendkívüli szerepet játszottak.Buda visszafoglalása után idetelepített zsidó – isztambuli, nelgrádi, szendrői, szaloniki, edirnei, filibei, kavalai, vidini – családoknak,akik nem tudtak itt megszokni és 1646.-ban a zsidó negyedben összeírt polgárok 1559-re szinte mind megszöktek., de helyükre újak érkeztek, köztük két orvos is.

A XVI. Században a budai zsidó közösség még kicsi. 1546-ban 50,1559-ben 44 fő,1662-ben 49,1590-ben109 zsidó fizet török állami adót,de ennek ellenére jelentős gazdasági erővel rendelkeztek. És a hódoltságban portyázó végvári katonák előszeretettel vadásztak budai zsidó kereskedőkre. Forgách Simon egri főkapitány 1567-ben 10 ezer forintot kért egy Mózes nevű budai zsidó szabadon bocsátásáért.

A 15 éves háború idején Buda 3 ostromot is átvészelt (1598, 1602, 1603) s a zsidó közösség teljesen szétszóródott. – írja Chájim Sábthái szaloniki rabbi azt is, hogy a szegényeket kénytelenek voltak kiűzni, akiknek nagyobb részük Konstantinápolyba ment, ahol 1603-ban 59 budai zsidót írtak össze,melyből 39 csekély vagyonú volt.

A zsitvatoroki 1606 november 11-i béke után a budai közösség lassan rendeződött.

1627-ben 11, 1663-ban még csak 20 adózó fő volt és csak 1660-ban érte el létszámuk a háború előttit, majd 1670-ben megnövekedtek,mert litvániai,alsó-ausztriai,morvaországi zsidók az üldözés miatt náluk kerestek menedéket.

1000 zsidó három ritust követett,a szefárdot,,a szírt és az askenázit s ezért 3 zsinagóga is volt. Kettő alapjait 1964-ben a mai Táncsics utca 2. és 23. számú házai alatt megtalálták,a 3. a Zsidóvárosnak hívott Vizivárosban állott, helye eddig ismeretlen.

A budai zsidók visszahóították lassan pozícióikat, de nehéz utólag feltárni azokat a forrásokat ahonnan a tőke származott. Török és zsidó kereskedők sokszor dolgoztak együtt, Kassa és Nagyszombat kereskedői a XVI. sz. derekán még megfordultak hódoltsági területeken,de még saját területükön sem voltak biztonságban a végvári katonák miatt, így a kapcsolatteremtés a hódoltsági magyar kereskedőkre hárult, akik magyarként és keresztényként a török

hódoltsági területen teljes szabadságot élveztek. Ebből jókora összeget kaptak a felvidéki magyar, velencei, raguzai, török és zsidó hitelezők is.

Az 1526-os mohácsi csata után Budára került zsidók maguk nyújtották át a város kulcsait Szulejmán szultánnak, majd 1526 szeptemberében a törökkel együtt távoztak Budáról.

Openheimer Sámuel bécsi zsidó bankár a Győrbe és Komáromba vitt zsidókért fejenként 20 tallér váltságdíjat és 1000 forintot fizetett. És ő támogatta Szender Tauszk prágai zsidó ifjú vállalkozását, aki az ostrom idején a budai zsidók megmentését segítette, s 274 zsidót sikerült megmentenie,melynek váltságdíja 21 ezer forint volt. És a megmentett zsidók cseh,morva és némertország városaiban találtak menedéket. 64 zsidót a tőkök 1688–1689-es évben Konstantinápolyba vittek, Budán egyedül Schulhof Izsák maradt. A zsidók a török birodalomban előállított iparcikkekhez jutottak és főként ruhaneműt és szőnyeget hoztak be.

A XVII. század közepére lett jelentős kereskedelem, amikor már lehetett kapni bőrt, fémárukat, sőt nyugati fegyvereket. Sok volt zsidó kézen az apró boltok közül a budai utcákban, balkáni városképet kölcsönözve. Egyes zsidók adó és vámbérlőként épültek be a török igazgatási szervezetbe, mások a török hadseregnek szállítottak élelmiszert.

A Budán jócskán előkerült zsidó sírkövek felirataiból több száz budai zsidó neve ismerhető meg., pl Efrájiom ha Kóhén rabbié,Schulhof apósáé,akinek életét fia örököltette meg apja döntvénytárának előszavában. 1666–1678 között volt budai rabbi, s neve által lett ismerté a hitközség is. A jeruzsálemi rabbiságra készülődött, amikor 1678-ban elragadta a pestisjárvány.

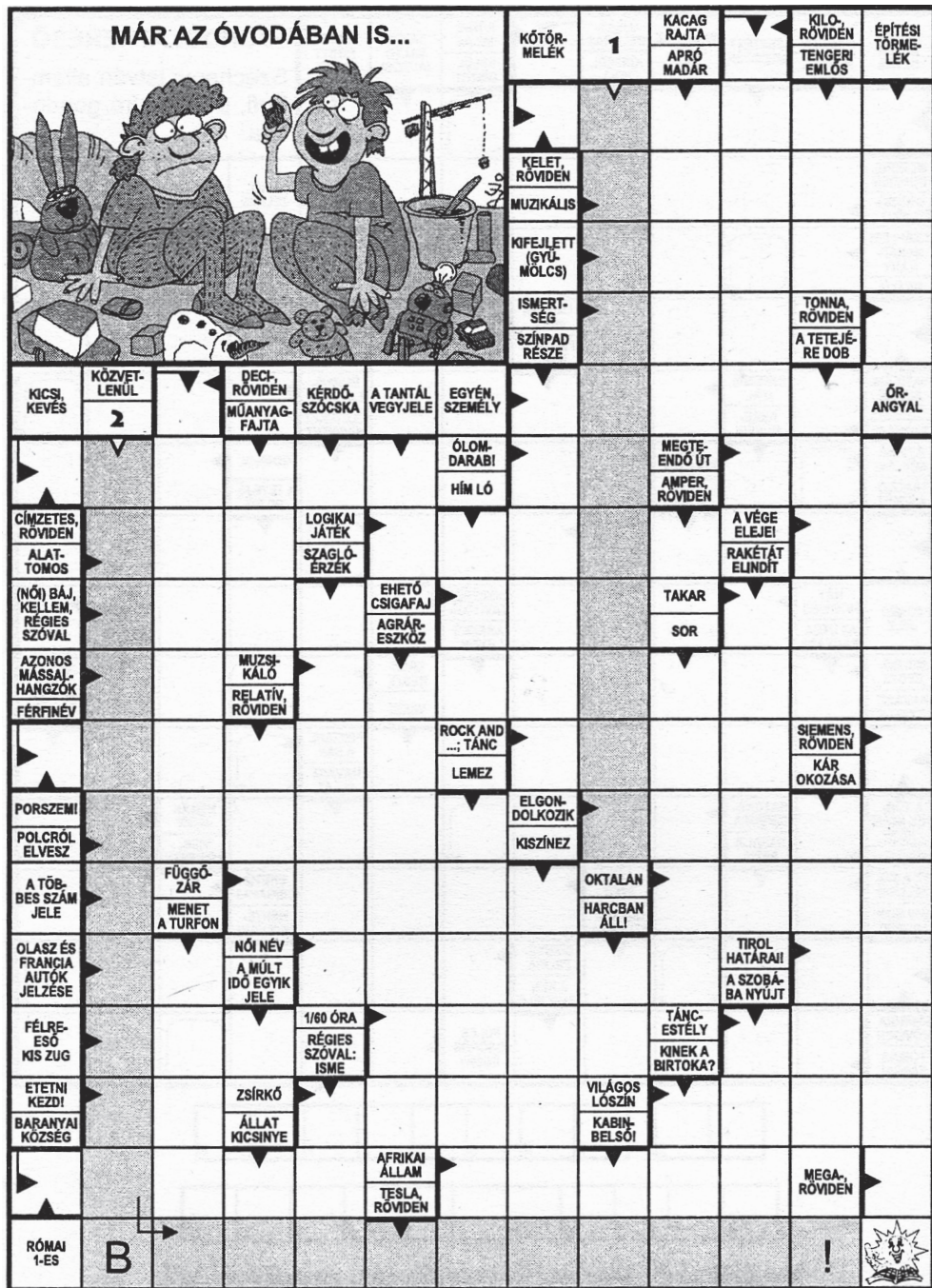
Schulhof emlékiratai azért becsesek, mert személyes hangon szólnak a közösség hétköznapi gondjairól,örömeiről, törekvéseiről,a környező világról alkotott véleményről. És eddig csak a vár ostromát az ostromlók által ismertük. Buda visszafoglalása merőben mást jelent – a török összeomlásának jelképét és hogy az ország elindul a talpraállás felé – mint amit Schulhof számára jelentett.

Alapvető információt ad még Károlyi Árpád levéltári anyagon nyugvó monográfiája Iványi Béla 1943-ban megjelent munkája és Fekete Lajos könyve Büchler Sándor írásai és Scheiber Sándor 1974-ben kiadott munkája.

David Kaufmann írta meg Schulhof emlékiratait és életrajzát, melyet 1895-ben az IMIT közölt.

Érdemes lenne e kort újból feleveníteni, főleg azt, hogy mi lett a török területre kívándorolt zsidók leszármazottaival.

FEJTÖRŐK

Helyes megfejtést küldtek be

Ezri Edith és Pista
Farkas Ferenc – Netanja
Friedmann Alice – Hadera
Friedmann Idus – Kirját Bialik
Friedmann Richárd – Bat-Jam
Hár Koháv Lili – Ramat-Gan
Horovitz Imre – Karmiel
Kocsis Mária – Jeruzsálem
Kreisler Gábor – Debrecen
Navon Sarah és Shmuel – Árád
Nikolényi Csaba – Jeruzsálem
Saviv Jesajahu – Pardes Hanna
Székely Magdolna – Hod Hasharon

Kérjük megfejtéseiket postán az Új Kelet, 49382 Petah-Tikva, Tsirlson 25. címre küldjék el. Telefonon a 052/7265-631-es számon várjuk a megfejtést. Email címünk: ujkelet@gmail.com

Múlt heti rejtvényünk helyes megfejtése:

Mama, úgy szeretnék a többi állattal focizni

TANÁR ÚR KÉREM!

Kérdések

1. Ki volt a fejedelem, aki írásba foglalta a Misnát, a Tóra szóbeli magyarázatát?
2. Ki adományozta azt a szélalmot, amely a Jeruzsálemi Jemin Moshe városrészben, szinte eredeti formájában áll?
3. Mose Sharett, Izrael második miniszterelnökének portréja 1987 óta szerepel a húsz sekelesen. Mit tartalmaz az apróbetűs felirat a bankjegyben?

4. John Adams az első amerikai elnök, aki megválasztása után a Fehér Házba költözött. Mikor választották elnökké?
5. Gábor Dénes Nobel-díjas fizikus, gépészmér-

nök, villamosmérnök, a holográfia feltalálója. Hány éves volt, amikor szabadalmaztatták első találmányát?

6. Ki volt Luis Armstrong zenekarának magyar származású klarinétosa?
7. Hányszor cseréli leveit egy évben az olajfa?
8. Melyik országban található Európa legnyugatibb pontja?
9. A japán George Ohsawa – 1893–1966. 18 éves korában súlyosan megbetegedett, orvosai tuberkulózist állapítottak meg nála, és csupán néhány hónapot jósoltak neki. Hogyan nevezik az étrendet, amelyet kialakított gyógyulása érdekében?

Válaszok

1. Rabbi Jehuda fejedelem, aki a második században élt. A tudós rabbi látta, hogy a római birodalom egyre hatalmasabb, és veszélybe sodorhatja a zsidóságot, ezért a Szanhedrin bölcsével egyetértésben rendszerezte és leírta a Tóra-adástól megőrzött szóbeli tant.
2. A szélalmot, amelyet 1857-ben a híres londoni bankár – Sir Moses Montefiore adományozta Jeruzsálem lakóinak. Az volt a célja, hogy az ott lakó zsidók önellátóak legyenek.
3. A bankjegy grafikai munkáját 1998-ban megújították. Azóta Sharett 1949-es, az ENSZ-ben tartott beszédét tartalmazza az apró betűs szöveg. A hátoldali képen a Zsidó Brigád önkéntesei láthatók.

4. George Washington elnökségének befejezésekor, 1796-ban, az addigi alelnök, Adams nyerte meg a választásokat. Adams kilencven évet élt, és ezzel az Egyesült Államok leghosszabb ideig élő elnökeként tartották számon egészen 2001-ig, amikor Ronald Reagan is betöltötte ezt a kort.
5. Gábor Dénes mindössze tízéves volt 1910-ben, amikor bejelentette első szabadalmát, egy aeroplán-körhinta tervét.
6. A magyar szülőktől Amerikában született Joseph „Joe” Murányi, jazz-klarinétos, zeneszerző és kritikus, aki 1967-től, az akkor már világhírű Louis Armstrong zenekarának klarinétosa volt egészen Armstrong haláláig.
7. Az európai olajfa (Olea europaea) a mediterrán erdőkben honos. Sárgásbarna fájának keménysége a titánéval vetekszik. Leveleit, amelynek felszíne zöld, fonákja fehéres, a növény háromévenként cseréli. Jeruzsálemben vannak akár kétezer évet megélt egyedek is.
8. Portugáliában, Cabo de Rocán helyezkedik el Európa legnyugatibb pontja. A festői sziklák mintegy száznegyven méterre emelkednek a tenger szintje fölé, tetején világítótorony és a turistákat fogadó létesítmények állnak.
9. Ohsawa a régi kínai orvosi könyvekben kutatva összeállított egy levesekből, gabonából, zöldségfélékből és barna rizsből álló étrendet, amivel hamarosan meg is gyógyult. Később makrobiotikának nevezte el módszerét.

AZ ÚJ KELET KONYHÁJA

ÉDESSÉGEK SÁRGARÉPÁBÓL

Balázs Ibi ajánlásával

Sárgarépás csokitorta**Hozzávalók:**

150g finomliszt, 100g kristálycukor, 1 kávéskanál sütőpor, 1 teáskanál fahéj, 130g reszelt sárgarépa, 100g őrölt dió, 2 db alma, 70g porcukor, 50g reszelt csokoládé, 2 tojás.

Habhoz: 2 db tojásfehérje, 60g kristálycukor.

Elkészítése:

Az almákat meghámozzuk, vízben kb. 2 percig főzzük, majd szitán áttörjük. Hozzáadjuk a porcukrot, a reszelt sárgarépát, a csokoládét, a fahéjat, a tojás sárgákat és a diót. A fehérjét a cukorral kemény habba verjük, a péphez keverjük, majd a sütőporral elkevert lisztet is beforgatjuk. Vajjal kikent, lisztezett formában kb. 30 percig sütjük 180 fokon.

A sütés felénél habbá verjük a 2 tojásfehérjét a cukorral, és amikor a torta megsült, ezt óvatosan rákenjük, majd 5-6 percig 150 fokon szárítjuk.

Sárgarépás szelet**Hozzávalók:**

400g finomliszt, 1/2 csomag sütőpor, 50g porcukor, 250g megtisztított sárgarépa, 200g vaj, lekvár, kevés tej.

Elkészítése:

Az átszitált lisztet összekeverjük a sütőporral és a porcukorral. Hozzáadjuk a megtisztított és finomra reszelt sárgarépát, vajat, és jól elkeverjük. A tésztát 2 részre osztjuk. Az egyik részt kinyújtjuk, gyengén kivajazott tepsire tesszük, megkenjük a lekvárral, és betakarjuk a tészta kinyújtott másik felével. Tetejét

megkenjük tejjel, és előre bemelegített sütőben sütjük. Amikor a tészta kihűlt, felszeleteljük, vaníliás cukorral elkevert porcukorral hintjük meg.

Sárgarépás kalács**Hozzávalók:**

200g margarin, 200g liszt, 2 tojás, 2 alma, 200g sárgarépa, 1 késhegynyi őrölt szerecsendió, 1 mokkáskanál folyékony édesítőszer, pici só, 2 tojásfehérje.

Elkészítése:

A margarint a liszttel és a két tojássárgájával jól összedolgozzuk. A meghámozott almákat és a megtisztított sárgarépát közepes lyukú reszelőn lereszeljük. Az almát kinyomkodjuk, és a sárgarépával együtt a tésztához keverjük. A keveréket szerecsendióval, édesítőszerrel és csipetnyi sóval ízesítjük. Végül hozzákeverjük a 4 tojás fehérjéből vert kemény habot. A tésztát kb. másfél literes teflonozott sütőformába öntjük, előmelegített sütőben kb. 180 fokon süssük (kb. 35-40 perc alatt). Amikor kihűlt, kiborítjuk a formából és szeleteljük.

Sárgarépa torta**Hozzávalók:**

350g sárgarépa, 1 evőkanál margarin, 20g őrölt mandula, 2 tojás, 2 evőkanál zsemlemorzsza, 4 evőkanál méz, 5 evőkanál rozsliszt, 2 evőkanál finomliszt, 1 evőkanál őrölt mandula.

Elkészítése:

A tojást a mézzel és a margarinnal habosra keverjük, a meghámozott, lereszelt sárgarépát, a mandulát, a

kétféle lisztet és a habbá vert tojásfehérjét hozzákeverjük. A keveréket kikent, zsemlemorzsával és mandulával behintett formába töltjük, és közepesen meleg sütőben sütjük.

Sárgarépás süti**Hozzávalók:**

150g reszelt sárgarépa, 200g rétesliszt, 2 evőkanál citromlé, 100g levétől lecsurgatott, pépesített ananászkonerv, 250g cukor, 1 dl olaj, 4 tojás, 1-1 teáskanál sütőpor, szódabikarbóna, őrölt szegfűszeg, szerecsendió és szegfűbors, 20-20g mazsola és durvára vágottogyoró, 120g margarin, 6 evőkanál méz, csipetnyi só.

Elkészítése:

A sárgarépát a citromlével és az ananászpürével összekeverjük. A lisztet, a cukrot, a sütőport, a szódabikarbónát, a sót, a szegfűszeget, a szerecsendőt és a szegfűborsot is összekeverjük. Majd az olajat is hozzáadva fényesre keverjük. Egyesével hozzáadjuk a tojásokat, a mazsolát, aogyorót és a répás keveréket. 2 nagy, téglalap alakú formát kikenünk, lisztel meghintünk. A tésztát ezekben elosztjuk, és forró sütőben kb. 45 percig sütjük. Az olvasztott margarint és a mézet simára keverjük, és a kihűlt sütemény tetejét ezzel meglocsoljuk.

Fedezd fel a héber nyelvet!

Őrségben

Az őrség, az őrzés, megőrzés, megtartás fogalmait a héber nyelv a SIN-MEM-RÉS (שן-ממ-ר) gyökkel fejezi ki.

A somér (שומר) mint ige azt jelenti: őriz, vigyáz. Nőnemben: someret (שומרת). Ugyanez a somér szó mint főnév – őrt jelent. A zsidó vissztelepülés hőskorában alakult meg 1909-ben – ugyanakkor, amikor Tel Aviv – a Hásomér (רמשה) szervezet az első kibucok válogatott ifjúságából, hogy őrizték a megtermelt javakat, nomeg az ételeket a rabló és gyakran gyilkoló beduin bandáktól.

A Hásomér hácáir (השומר הצעיר) – vagyis az „Ifjú Őr” a cionizmust a szocialista eszmékkel ötvöző mozgalom, amely az országban létrehozta a Kibuc árci (קיבוץ ארצי) kibuc-hálózatot.

A mismár (משמר) – őrhely. Több, mint fél évszázadon át a Kibuc árci és a baloldali városi fi-

atalság lapja volt az Ál hámismár (על המשמר), amelynek a szó szerinti jelentése: az őrhelyen.

A mismeret (משמרת) is őrhelyet jelent, de inkább műszak (reggeli, délutáni, éjszakai) értelemben használják.

A smirá (שמירה) – őrséget jelent, a sámur (מקום שמור) őrzöttet. A mákom sámur (שמור) fenntartott ülőhely. Ennek nőnemű alakja, a smurá (שמורה) tűnik fel a smurát tévát (טבע) (שמורת) intézményben, ami a természetvédelmi terület héber elnevezése.

A simurim (שימורים) többesszámú kifejezés jelentése: konzerv. A konzervatív fogalomra is e gyökből találtak szót a héber nyelvújítók: sámrán (שמרן), vagy sámráni (שמרני), nőnemben sámránit. Ha például konzervatív pártról van szó, akkor az miflágá sámránit (שמרנית) (מפלגה) – tekintve, hogy a miflágá szó nőnemű.

Az emdá sámránit (עמדה שמרנית) – konzervatív álláspont.

Eszmei őrzést, megtartást fejez ki a szombat-tartót jelentő somér sábat (שומר שבת), nőnemben someret sábat (שומרת שבת). A Tóra parancsait betartó férfi vagy nő somér, illetve someret micvot (שומר/ת מצוות). A smirát sábat (שמירת שבת), a smirát kásrut (שמירת כשרות) illetve a smirát micvot (שמירת מצוות) a szombat, a kóserság, illetve a Tóra parancsainak a betartását jelenti.

Ha bármilyen rossztól óvjuk szeretteinket, barátainkat, magunkat – és e rovat minden olvasóját –, az Elohim jismor (אלוהים ישמור) szólás járja: Isten őrizzen.

Halmos László

Héber nyelvtanítás: 052-3260834
izraelihirlevel@gmail.com

MŰSORAJÁNLÓ

November 5. csütörtök

TV1

15:30 Borraaló nélkül
16:00 Kihívások 2013
16:15 Álomvilág
16:30 Híradó gyerekeknek
17:34 Híradó gyerekeknek
18:00 Este hatkor
19:00 Rádás
19:58 Mabat
21:00 A forgatókönyvíró
21:30 A bába
22:25 A színpalak mögött
22:45 CSI Las Vegas
23:30 Hírek

TV2

06:25 Szívárványreggel
09:05 Egészséges reggel
10:00 Barakkal főzünk
10:40 Együtt főzünk
11:45 Együtt tanulunk
12:45 Páros vagy páratlan
13:15 Központi játszma
13:45 Kneszet
14:00 Holdudvar
14:30 23 perc

15:00 Biztos recept
15:50 Egészséges reggel
16:45 Első kiadás
17:30 Média
18:00 Hatórás vendégünk
18:50 Sztárok
19:58 Hírek
21:00 Tények 2016
22:10 Szabadulás az ördögi kőrből
23:10 Éjszakai emberek
23:50 Az éjszaka hírei

DUNA TV

06:50 Hajnali gondolatok
07:00 Feketén-fehéren
08:00 Híradó
08:20 Slovenski utrinki
08:50 Alpok-Duna-Adria
09:20 A múlt fogságában
10:10 A kisvárosi doktor
11:05 Család-barát
12:30 Jó tudni!
13:00 Híradó
13:50 Jamie 15 perces kajái
14:15 Kivánságkosár
16:05 Feketén-fehéren
16:55 Rex felügyelő
17:45 Szerencse híradó
18:00 Ridikül
19:00 Híradó
19:40 Kisvárosi doktor

20:35 Maradj talpon!
21:35 Nem vagyunk mi angyalok
23:25 kult.hu

November 6. péntek

TV1

15:00 Kérdezd a rabbit
15:30 9-2-9
16:30 Híradó gyerekeknek
16:57 Pénteken ötkor
18:00 Így történt
18:27 Egyetek velem
18:55 Szombat fogadás
19:25 Zöld ízek
19:58 Napló
21:30 Igazi acél
23:25 Kié ez a sor?

TV2

06:25 Szívárványreggel
10:00 Zárszámadás
10:30 Média
11:00 Izraeli hullámsáv
11:30 Egyéni pecsét
12:00 Ellenzék
12:30 Fiatalok úton
13:00 Jóhíszeműen
13:30 Arab nyelvű hírek
14:00 Hírek fiataloknak
14:30 Tengeralttjáró
15:00 Zeneiskola
17:00 Hírek
17:30 Megható lelkek
18:00 101-es szoba
18:30 Erről beszélünk
19:58 Péntek esti stúdió
21:15 Zeneiskola
23:00 Ramzor
23:50 Vices szombat

DUNA TV

06:50 Hajnali gondolatok
07:00 Feketén-fehéren
08:00 Híradó
08:20 Életkerék
08:50 Öt kontinens
09:20 A múlt fogságában
10:10 A kisvárosi doktor
11:05 Család-barát
12:30 Jó tudni!
13:00 Híradó
13:50 Jamie 15 perces kajái

14:15 Kivánságkosár
16:15 Feketén-fehéren
17:05 Rex felügyelő

18:00 Ridikül
19:00 Híradó
19:40 Kisvárosi doktor
20:35 Maradj talpon!
21:35 Felszállott a páva
23:50 Columbo

November 7. szombat

TV1

07:30 Gyermekműsorok
10:00 Csillagok fénye – Ehud Manor
10:25 Mély vízben
11:00 Történetmesélők
12:00 Mabat seni

13:00 Az utca a miénk
14:00 Komolyzene
14:30 Kék-fehér hangok
15:05 Mix Izraeli
15:25 Hatvan perc
16:10 Glóbusz
17:00 Hírek
17:30 Telecinema
18:00 A séf segítségével
18:55 Szombاتفogadás
19:25 Megható lelkek
20:00 Hírek
21:00 Világlátó
22:00 A zsidó otthon
22:30 Árvák forradalma
23:55 Hírek

TV2

06:00 Segítség, nem tudok főzni
07:10 A létező legfinomabb
07:50 Zeneiskola
11:00 Azt mondják itt volt
11:30 Megható lelkek
12:00 Izrael felfedezése
12:30 A színpalak mögött
13:00 A házatok többet ér
13:50 Sütés-főzés
14:25 Masterchef 5.
17:00 Híradó
17:05 Világrend
18:05 Sajtóklub
19:15 Szombati vendégek
19:58 Híradó
21:00 Zeneiskola
23:20 Szombati vendégek

DUNA TV

06:50 Hajnali gondolatok
07:00 Jó tudni!
07:25 Hazajáró
08:00 Híradó
08:25 Család-barát
10:00 Az ifjú Olsen banda és

a mestertolvaj kincse
11:25 Jó tudni!
12:00 Noé barátai
12:30 Térkép
13:00 Híradó
13:45 Ízörzök
14:20 Hazajáró
14:50 Magyar Krónika
15:20 Másfél millió lépés Magyarországon
15:55 Szeretettel Hollywood-ból
16:25 Illatos út a semmibe
18:00 Gasztroangyal
19:00 Híradó
19:40 Szerencse Szombat
20:40 Játék határok nélkül
22:00 Ghost
00:10 Kis Nagy ember

November 8. vasárnap

TV1

15:30 Borraaló nélkül
16:00 Teliovala
16:32 Csillagok fénye
17:34 Gyerekhíradó
18:00 Este hatkor
19:00 Rádás
19:58 Mábát
20:45 Futball
23:30 Híradó

TV2

06:20 A reggel világa
09:00 A nap hívása
11:00 Jogi ügyek
12:00 Sai Li otthona

12:30 Eicler Jákov
13:00 Tengeralttjáró
13:30 Biztos recept
13:45 Kneszet
14:30 A múlt hírei
15:00 Biztos recept
15:30 Túlélés
16:45 Első kiadás
17:30 Rendet teszünk
18:00 Hatórás vendégünk...
18:50 Sztárok
19:58 Hírek
21:00 Túlélés 2015
23:15 Az éjszaka hírei

DUNA TV

07:00 Vatikáni híradó
07:20 Így szól az úr!
07:30 Sokszínű vallás
07:40 Biblia és irodalom
08:00 Híradó
08:30 Család-barát
10:00 Isten kezében

10:30 Engedjétek hozzám
10:35 Katolikus krónika
11:05 Ifjúsági vallási műsorok
11:30 Református magazin
12:00 Unitárius istentisztelet - Déva
13:00 Híradó
13:45 kult.hu
14:15 Kínai szemmel
14:45 Az ember, aki túl keveset tudott
16:20 Valamit visz a víz
17:55 A muskétások
19:00 Híradó
19:40 Hogy volt?!

November 9. hétfő

TV1

15:30 Borraaló nélkül
16:00 Álomvilág
16:32 Híradó fiataloknak
17:34 Híradó fiataloknak
18:00 Este hatkor
19:00 Rádás
19:58 Mábát
20:55 Kosárlabda
23:00 Törvény és rend
23:45 Hírek

TV2

06:20 A reggel világa
09:00 A nap hívása
11:00 Jogi ügyek
12:00 Sai Li otthona
12:30 Kneszet
13:00 Időn túl
13:30 Biztos recept
13:45 Kneszet
14:30 A múlt hírei
15:00 Biztos recept
15:30 Barakkal főzünk
16:45 Első kiadás
17:30 Rendet teszünk

18:00 Este hatkor
18:50 Sztárok
19:58 Hírek
21:00 A szerkesztőség
22:40 Elkülönytve
23:15 Az éjszaka hírei

DUNA TV

06:50 Hajnali gondolatok
07:00 Feketén-fehéren
08:00 Híradó
08:20 Roma Magazin

MŰSORAJÁNLÓ

08:50 Domovina
09:20 A múlt fogságában
10:10 Kisvárosi doktor
11:05 Család-barát
12:30 Jó tudni!
13:00 Híradó
13:50 Jamie 15 perces kajái
14:15 Kívánságkosár
16:15 Feketén-fehéren
17:10 Rex felügyelő
18:00 Ridikül
19:00 Híradó
19:40 Kisvárosi doktor
20:35 Maradj talpon
21:35 Kékfény
22:35 Bosszú
23:25 On the spot

November 10. kedd

TV1
15:30 Borraváló nélkül
16:00 Gingi
16:32 Híradó fiataloknak
17:34 Híradó fiataloknak
18:00 Este hatkor
19:00 Rádás
19:58 Mábát
21:00 Nyár Aradon
22:00 A hetvenes évek
22:50 Szentlő szemben
23:30 Híradó

TV2
06:20 A reggel világa
09:00 A nap hívása
11:00 Jogi ügyek
12:00 Tokér
13:00 Pénzügyek
13:30 Biztos recept
13:45 Kneszet
14:00 Holdudvar
14:30 A múlt hírei
15:00 Túlélés
16:45 Táborút
17:30 Rendet teszünk
18:00 Hatórás vendégünk
18:50 Sztárok
19:58 Hírek
21:00 Túlélés 2015
22:30 Az iskola
23:30 Az éjszaka hírei

DUNA TV
06:50 Hajnali gondolatok
07:00 Feketén-fehéren
08:00 Híradó
08:20 Srpski Ekran
08:50 Unser Bildschirm
09:20 A múlt fogságában
10:10 Kisvárosi doktor
11:05 Család-barát
12:30 Jó tudni!
13:00 Híradó
13:50 Jamie 15 perces kajái
14:15 Kívánságkosár
16:15 Feketén-fehéren
17:05 Rex felügyelő

18:00 Ridikül
19:00 Híradó
19:40 Kisvárosi doktor
20:35 Maradj talpon!
21:35 Önök kérték
22:35 Laura rejtélyei
23:20 Nagyok – portrészorozat

November 11. szerda

TV1
15:30 Borraváló nélkül
16:00 Nézzetek engem!
16:30 Híradó gyerekeknek
16:54 Sagit
17:34 Híradó gyerekeknek
18:00 Este hatkor
19:00 Rádás
19:58 Mábát
21:00 Mábát seni
22:00 Hatvan perc
22:45 Éles kép
23:30 Híradó

TV2
06:25 Szívárványreggel
09:05 Egészséges reggel
10:00 Barakkal főzünk
10:40 Együtt főzünk
11:45 Együtt tanulunk
12:45 Harmadik olvasat
13:15 A politika világa
13:45 Kneszet
14:30 Hírek a múltból
15:00 A legfinomabb recept
15:15 Sütés-főzés
15:50 Egészséges reggel
16:45 Első kiadás
17:30 Rendet teszünk
18:00 Hatórás vendégünk
18:50 Segev éttermei
19:58 Híradó
21:00 Zeneiskola
22:45 Az éjszaka emberei
23:35 Az éjszaka hírei

DUNA TV
06:50 Hajnali gondolatok
07:00 Feketén-fehéren
08:00 Híradó
08:20 Horvát krónika
08:50 Ecranul Nostru
09:20 A múlt fogságában
10:10 Kisvárosi doktor
11:00 Család-barát
12:30 Jó tudni!
13:00 Híradó
13:50 Jamie 15 perces kajái
14:15 Kívánságkosár
16:15 Feketén-fehéren
17:10 Rex felügyelő
18:00 Ridikül
19:00 Híradó
19:40 Kisvárosi doktor
20:35 Maradj talpon!
21:40 Szabadság tér '89
22:25 Munkaügyek

Végi József a Muravidéki Magyar Rádió felelős szerkesztője. Még középiskolás-ként került kapcsolatba a mikrofonnal és a rádiózással, azóta is ennek az elkötelezettje.

A dokumentumfilmek mindig is közel álltak hozzám, hiszen mindegyikből lehet valamit tanulni, más országokat láthatunk. Cseke Eszter és S. Takács András az **On The Spot** című sorozatban nem kevesebbre vállalkoztak, mint egy Föld körüli útra. Mivel személyesen nem tudjuk megélni, mi minden történik körülötünk, a sorozat remek lehetőség ezek megismerésére, átélésére. A következő részben a Gázai-övezetben egy muzulmán család legbelső drámáját élhetjük át: szól a szerelemről, elrendezett házasságról, családon belüli viszonyokról, vallásról, háborúról, születésről és halálról. (hétfő, Duna 23.25)

Lehet, hogy elsősorban a hölgyeket célozza meg a **Ridikül**, de az uraknak is ajánlom, hiszen olyan mindennapi kérdések kerülnek terítékre, amelynek mi is aktív résztvevői vagyunk, ám erre csak akkor döbbenünk rá, amikor Jakupcsék Gabriella és vendégei tükröt tartanak elénk. Persze ahhoz, hogy észrevegyük magunkat, bele is kell nézni abba a bizonyos – néha görbe – tükörbe. Nézzenek bele Önök is! (kedd, Duna 18.00)

Egy kívánságműsorral sosem lehet melléfogni! Ez egyaránt igaz a rádióra és a tévére is. Hiszen itt a néző választhatja ki, mit szeretne hallani, látni. Persze itt is van korlát, mégpedig a műsoridő. A **Kívánságkosár** biztosan megtelne, még ha egész napos is volna. (szerda, Duna 14.15)

Heti csillagjóslás

Kos: Önt támogatja az Uránusz és a Szaturnusz is. Új nézőpontokat tapasztalhat meg abban, ahogy a dolgokat szemléli. A Merkúr és az Uránusz hajtják előre. Rendelkezésre állnak az Ön számára, amikor tisztázni kell a fontos eseményeket. Ezen a héten nem lesznek hosszú és nyugtalanító Holdszünetek.

Bika: A Hold valóban boldoggá teheti. Ennek különleges jelentősége lesz az Ön számára, segít, hogy a környezetében lévő emberek igazi értékeit felismerhesse. A Vénusz és a Mars is pozitívan hatnak önre, pompás, szerelmes hétvégének örülhet majd. Ebben a Neptunusz is a segítségére siet.

Ikrek: A Vénusztól, a Marstól és a Jupitertől sem várhat sokat, kellemetlenül kapcsolódnak az ön jegyéhez. Szerelmi esélyei jegelve vannak, ön is megközelíthetetlennek látszik. Most a karrierjére és a hivatására kellene összpontosítania. Itt sincs azonban könnyű dolga. Könynyelmű hibákat követhet el, és mindig másképpen alakulnak a dolgok, mint ahogyan azt elvárja.

Rák: Jónak ígérkezik ez a hét, majdnem minden bolygó az ön oldalán áll. Nem is kell más! Szerelmi élete, családi élete, hivatása, mindennapjai a „zöld tartományban” vannak. Mindent meg kap egy kalap alatt, és naponta megveregetheti a saját vállát a sikerekért. Csak így tovább! Az Uránusz hatása amellet hogy kicsit megviseli, mégis lehetőséget ad önnek arra, hogy tisztázhassa magát. A hét vége lesz a legjobb!

Oroszlán: Az Uránusz általában nyugtalanságot szít, de önnek szárnyakat ad. Tele lesz ötletekkel, és nagyobb megerőltetés nélkül meg is tudja valósítani őket. Így válik szórakoztatóvá az élet. Különbözőbb gondokra nem kell számítania ezen a héten. A bolygók nagy mennyiségű energiával látják el, és más szempontból is jó dolga lesz.

Szűz: A Szűz jegyében áll a Jupiter, és a Nap is barátságosan mosolyog. A szálak az ön kezében futnak össze, és az élet összes területén biztos a siker. Csodálkozni fog, fel sem fogja, mekkora szerencséje van. Egyeseknél a szerelem teljesedik be, mások nagy lépést tesznek előre a karrierjükben, vagy nagyobb összegű pénzt is nyerhetnek. Most minden lehetséges.

Mérleg: Elsősorban a Merkúr támogatja önt a Mérleg jegyében, és kapcsolódik az Uránuszhoz. Ennek a fényességnek különböző hatásai vannak, egyrészt váratlan sikereket hoz, másrészt pedig könnyelművé teheti. Lehetséges, hogy olyan dolgokra is pénzt kell kiadnia, amikről kiderül, hogy nincs is rájuk szüksége.

Skorpió: Próbáljon egy kicsit engedékenyebb lenni. Ha ön a főnök, akkor a beosztottaitól erejükön felüli fegyelmet követel, és nem tűri az ellentmondást. Ha továbbra is ennyire szigorú marad, akkor ne csodálkozzon azon, ha elveszíti a legjobb munkatársait is. Engedje, hogy a Vénusz lágyítson uralkodó természetén.

Nyilas: A hét nyugtalan starttal indul. Egyébként sem tudnak önnek segíteni a csillagok, a Jupiter, a Vénusz és a Mars is támadja a Nyilas jegyét, ön pedig hajlik arra, hogy mindent kicsit drámaian lásson, és sok tekintetben túlzásokba essen. A hét közepén hivatásában nagyon meggyőző lehet, ehhez nem is kell túloznia.

Bak: A Vénusz, a Jupiter és a Mars ezen a héten is sok támogatást tud nyújtani. Kellemes hét vár önre, ami sikert, megbecsülést és sok szerelmet is hoz önnek. A hétfő és a csütörtök kicsit kritikusnak látszik, de mindez nem bilentheti ki önt a nyugalmból.

Vízöntő: A legfontosabb segítő bolygó a Merkúr a Mérleg jegyében. Témái elsősorban a körül forognak, hogy a többiekkel kommunikáljon, és megfelelően prezentálja magát. A tisztázó beszélgetések élet veszik a feszült szituációknak. Ezen a héten kapcsolatai mind üzleti, mind magán téren fontosak lesznek.

Halak: A szerencsések közé fog tartozni ezen a héten. Sok bolygó áll az ön rendelkezésére, ha ez szükségessé válik. Most a szerencse a szerelemben és a siker az élet egyéb területein is egyenesen az ön szemébe mosolyognak. Semmi drámai nem látszik ezen a héten.

A terror idén sem lesz divat – Tel Aviv Fashion Week

A Fehér Város – amely rendszerint pezseg az élettől – kissé üres és csendes volt az elmúlt hetekben, és félő volt, hogy a divathét sem lesz az igazi. Legyen szó zsidókról vagy arabokról, az emberek féltek. De – ahogy az lenni szokott Tel Avivban, még olyankor is, mikor napi 3-4 légiaradás sűrű fel – egy ponton elégük lett a félelemből. Kinek van erre energiája? Az élet megy tovább – mennie kell, másként nem csak a bántorságunknak, de az életkedvünknek is búcsút kell intenünk. Ebben a szellemben kezdődött meg a Tel Aviv Fashion Week.

Mint minden fashion weeken, a TLV divathéten is óriási érdeklődés és kíváncsiság övezte, kik vonulnak fel a vörös szőnyegen, és kik csodálhatják a bemutatók a legelső sorból. A világ minden csücskéből – Japántól Egyiptomtól át Kanadáig érkező divatújságírók, buyerek és bloggerek mellett helyi legendának számító színészek, zenészek, politikusok, modellek és tévés személyiségek is

tiszteletüket tették. Zehava Gal-On, Izrael híresen liberális, a palesztinok és arabok békés együttélését támogató baloldali politikus lányaival érkezett – és bár az ötödik X felett jár, legalább olyan jól állt rajta a kiszag-gatott skinny farmer, mint a két ifjú örökösnő. Ninet Tayeb – aki egy izraeli tehetségkutatóban tűnt fel, és neve egy évtizede leradírozhatatlan a lokális popkultúra egéről – fekete overált viselt ezüstsztínú, amorf folttokkal ékesítve. De itt volt Uriel Yehuti is, a hírhedt „bajszos nő”, aki még jóval Concita Wurst sikersztórija előtt döntött úgy: egyszerre lesz transzvesztita előadóművész, és sármos férfi – és bár gyakran égígérő platrofmcpőket és testhezálló nagystélyiket, vagy épp sokat sejtető fűzőket visel, ezúttal épp azzal „sokkolta” a nagyjérdeműt, hogy visszafogottan, tetőtől-talpig férfi ruhában érkezett.

A GINDI TLV Fashion Weekre nemzetközi szinten is egyre illusztrisabb berkekben figyelnek fel – köszönhetően a kompromisszumot nem ismerő profizmusnak, mellyel Motty Rief producer építi a brandet. A tévés szakember számos olyan divatra fókuszáló műsort hozott tető alá, amelynek licenszjogát tucatnyi ország vásárolta meg – nem csoda, hogy Izrael elsőszámú „export cikke” és büszkesége, Bar Rafaeli szupermodell, vagy épp a trende-

remtő, ikonikus színésznő, Sarah Jessica Parker nem csak kollégái, de jó barátai is.

A divathétról hazafelé battyogva a Fehér Város bauhaus épületekkel szegélyezett utcáit koptatva azon merengtem: miközben a világ egyik fele felsőbbrendűséggel, rasszizmussal és agresszióval vádolja Izraelt, a másik fele pedig jobbára inkább nem alkot véleményt, nem sok olyan metropolisz van a világon, ahol az ember megalkuvás nélkül igazán ön-maga lehet.

Ezt pedig mi sem bizonyítja jobban, mint hogy egy földig érő, dzselabiát viseltem – ez pedig nem, hogy indulatokat, vagy megjegyzéseket nem váltott ki senkiből, de mondhatom, az utca emberének szeme se rebhent. Egy városban ahol turbános ortodox hölgyek, hidzsábot viselő muszlimok, a zebrán csókolózó meleg párok, és a Rotschild boulevard padjain dzsointot szívó hipszterek mindennapos látványt jelentenek, egy indiai népviseletbe öltözött, szeptum piercinget és hosszú hajat viselő magyar fiú csepp a tengerben. Egy sivatag kellős közepén felépült országban pedig – ahol még az ivóvizet is a Földközi tenger sóatlanításából nyerik – minden csepp egyformán számít, fontos, és értékes.

szöveg, fotó: Steiner Kristóf
divany.hu

Egymás nyelvén

A Kneszet a múlt héten első olvasatban egyhangúlag elfogadta azt a törvényjavaslatot, amely szerint a gyerekeknek már első osztálytól tanulniuk kell majd az izraeli héber nyelvű iskolákban az arab nyelvet, az arab iskolákban pedig a héber nyelvet – jelentette a Májárív honlapja.

Az indítványt együtt nyújtotta be négy képviselő: a kormányzó jobbközép Likud párttól Oren Hazan, a közös arab listát képviselő Hanin Zuábi, a balliberális Merec párt színeiben politizáló Iszavi Fridzs, és a balközép Cionista Párt egyik képviselője, Éjál Ben Rúven.

A plénumon jelen lévők – az összes képviselő mintegy fele – egyhangúlag, ellenszavazat nélkül fogadták el javaslatot. Hazan örömet fejezte ki a lapnak, hogy minden frakció támogatta az új törvényt. „Éppen ebben az órában, amikor a terrorhullám nem szűnik, tettekkkel kell erősíteni az együttélést” – mondta a képviselő.

„A nyelvtudás valódi hidat épít az országban élő népek közé”- hangsúlyozta. „Ha ismerni fogjuk egymás nyelvét, hidat verhetünk és megérthetjük, hogy egyenlők vagyunk, ugyanazokról az ügyekről beszélünk és ugyanolyanok a hobbijaink” – tette hozzá a likudos képviselő.

Az indítvány a parlamenti szabályok szerint a továbbiakban egy bizottsághoz kerül, majd törvényre emeléséhez második és végső, harmadik olvasásban is szavaznak róla az izraeli honatyák.

A zsidó iskolákban eddig is oktatták a gyerekeket arabul, de csak a felsőbb osztályoktól. A középiskolákban a gyerekek jelentős része abbahagyja az arab nyelv tanulását, mivel akkortól az már nem kötelező.

„Ez a törvényjavaslat a fényt lent az alagút végén éppen az elítélendő rasszizmus és a polarizálódás jelenségei közepette” – vélekedett Éjál Ben Rúven. Hanin Zuábi szerint a törvény a kölcsönös tiszteletet alapozza meg.

A telepéseket támogató jobboldali Bájt Hajehudi (Zsidó Otthon) nevű pártot képviselő Moti Jogev arra hivatkozva ellenezte a javaslatot, hogy a gyerekeknek nehéz lesz befogadni a tananyagot a tanórák korlátozott száma miatt.

Ez is egy, a számos kezdeményezésből, amelynek eredményét talán talán csak egy évtized múlva látjuk, de reménykedünk benne, hogy az így felnövő palesztin gyerekek a késelés helyett inkább az együttműködésben lesznek érdekelték

Erős-Hajdu Szilvia

GYERTYAGYÚJTÁS

Gyertyagyújtás

2015. november 6.

5776. chesván 23.

Jeruzsálem: 16:10

Tel-Aviv: 16:25

Haifa: 16:15

Szombat kimenetele

2015. November 7.

5776. chesván 25.

Jeruzsálem: 17:23

Tel-Aviv: 17:25

Haifa: 17:23

Chájé Szará

VALUTAÁRFOLYAMOK

USA dollár	3.8780 sekel
Euro	4.2560 sekel
Angol font	5.9794 sekel
Svájci frank	3.9169 sekel

Helen Mirren: Szeretem Izraelt, nagyszerű ország

29. alkalommal rendezik meg Los Angelesben az Izraeli Filmfesztivált. A megnyitón, melyen mintegy 1200 híresség vett részt, hogy így is kifejezze támogatását az ország iránt, kitüntették Helen Mirren brit színésznőt, aki a díjátadáson felevenítette a Hatnapos háború idején szerzett emlékeit, amikor Kibuc Haonban élt barátjával, és elmesélte hogy később is többször visszalátogatott az országba.

A fesztivál másik kitüntette Áron Sorkin amerikai forgatókönyvíró, aki számos sikeres tévésorozatot sorozatot jegyez szerzőként.

A november 19-ig zajló rendezvényen 29 izraeli filmet mutatnak be, többek között az Oscar versenyre is beválasztott, iráni témájú Baba Joon-t.

FÜGGETLEN HETILAP • Főszerkesztő: Erős-Hajdu Szilvia. Felelős kiadó: Chaia és Georg Edri. Eheti számunk szerzői: dr. Kende György, Halmos László, Avi ben Giora, Breuer Péter, Sós György, Schnapp Lea, Peer Gideon, Nagy Tímea, Krasznai Éva, Róna Éva, Singer Arje, Tarr Miriam, Balázs Ibi, Halmos Sándor
Tördelés: Földes Andor
A szerkesztőség címe: 49450 Petah Tikva Tsirlson 25. Tel: 052/7265-631.
E-mail: ujkelet@gmail.com. Hirdetés és előfizetés: 050/534-5041
Nyomda: Hádusz Hechadás Ltd.

A szerkesztőség nem felel a hirdetések tartalmáért. Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

ÚJ KELET

Ha bármely városban nem talál
Új Keletet, hívja a B&R céget,
ahol megmondják, HOL
KAPHATÓ
AZ ÚJSÁG
Telefon: 03-607-0707